

**Informacja w sprawie oceny zasobów
pomocy społecznej
Gminy Piła
za rok 2019**

SPIS TREŚCI

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	4
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	6
3.1	GMINA - ZADANIA MOPS	22
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	25
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	33
6	Zasoby kadrowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile	36
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	38
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	38
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	40
8	Aktywność projektowo-konkursowa MOPS	43
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	48
10	Wnioski końcowe	49

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej. W niniejszym opracowaniu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile, jako kluczowa instytucja działająca w obszarze pomocy społecznej, prezentuje szczegółowe dane gminy o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, osobach i rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie Gminy Piła, aktywności projektowo-konkursowej Ośrodka oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia.

W opracowaniu wykorzystano dane własne Ośrodka oraz informacje pozyskane z Urzędu Miasta Piły, gminnych jednostek organizacyjnych oraz podmiotów realizujących na zlecenie gminy zadania z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, tj. organizacji pozarządowych, spółdzielni socjalnych, instytucji kościelnych.

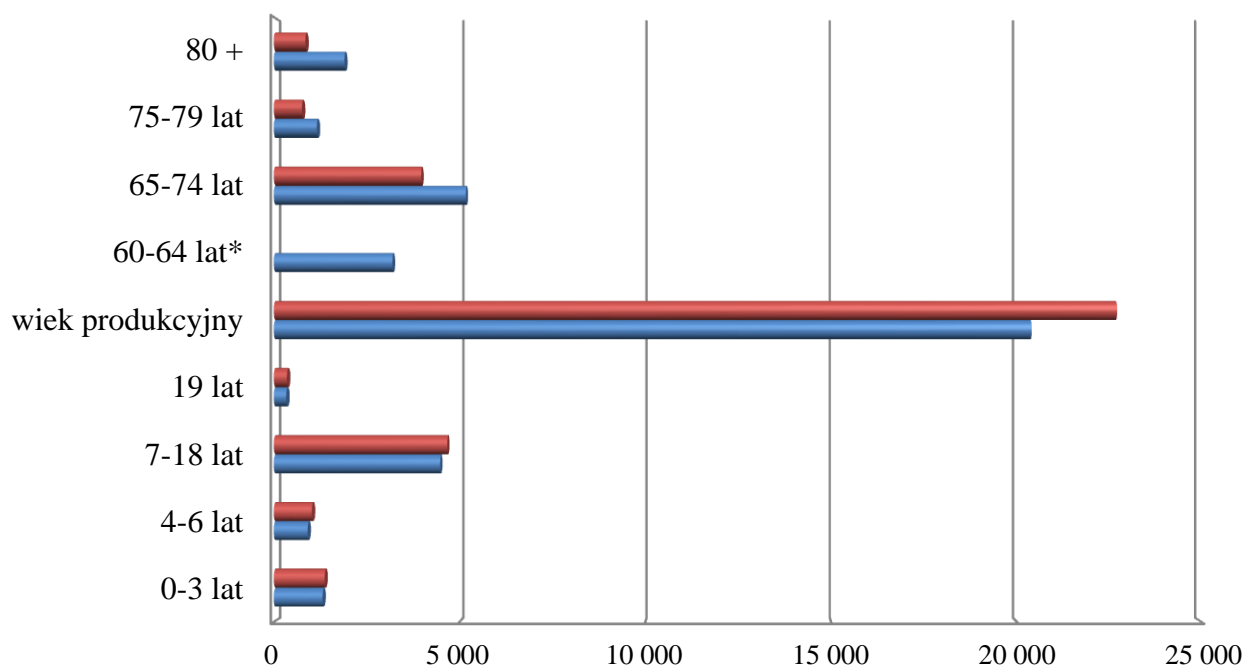
Analogicznie jak w roku ubiegłym, informację opracowano z wykorzystaniem formularza udostępnionego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w aplikacji statystycznej CAS. Formularz powstał w ramach projektu pn. „Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego”, realizowanego ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, mającego na celu uproszczenie wypełniania formularza Oceny zasobów przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz ułatwienie prezentacji gotowego materiału lokalnym władzom.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii, rynku pracy, infrastruktury społecznej, w tym: liczby mieszkań komunalnych, socjalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. liczba ludności gminy Piła wyniosła 73.139 osób i w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku spadła o 259 osób, tj. o 0,35 %. 52 % mieszkańców stanowiły kobiety, a 48 % mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi blisko 54 % ludności powiatu oraz ok. 2 % ludności województwa. Struktura ludności gminy na 31.12.2019 r. przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,79 %, osoby w wieku produkcyjnym 58,95 %, a w wieku poprodukcyjnym 23,37 %.

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

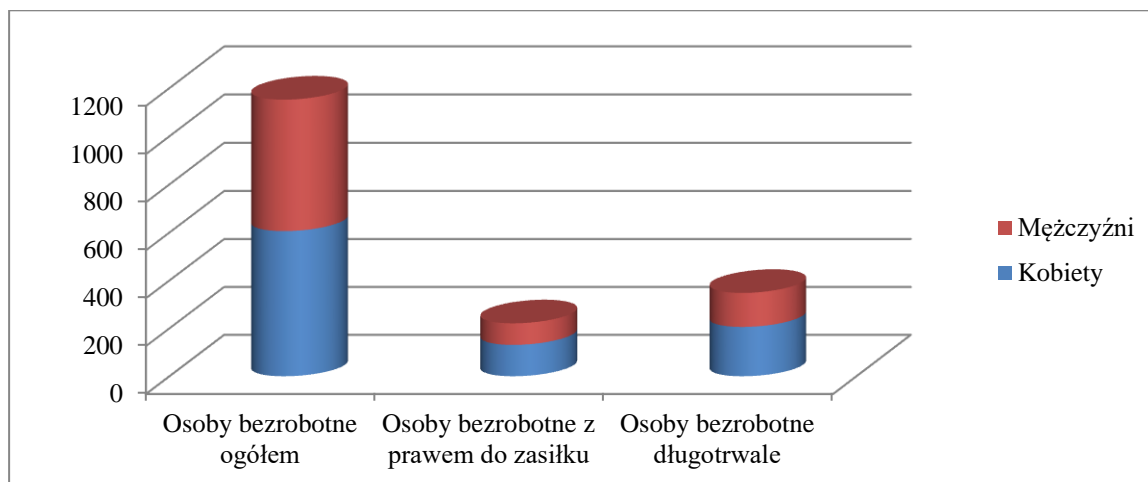
	0-3 lat	4-6 lat	7-18 lat	19 lat	wiek produkcyjny	60-64 lat*	65-74 lat	75-79 lat	80 +
■ Mężczyźni	1 370	1 028	4 670	355	22 714		3 971	760	852
■ Kobiety	1 315	911	4 480	335	20 402	3 196	5 172	1 161	1 905

* Mężczyźni w wieku 60-64 lata zostali uwzględnieni w mężczyznach w wieku produkcyjnym

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 4,3 % dla województwa wynosiła 2,8 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Piła wynosiła 1.152, w tym 56,6 % stanowiły kobiety. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku

do ogólnej liczby bezrobotnych wyniósł 30,2 % i w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego spadł o ponad 10 %.

Osoby bezrobotne w Pile w 2019 r. wg stanu na 31 XII

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1152	546	606
Bezrobotni z prawem do zasiłku	221	90	131
Długotrwale bezrobotni	348	142	206

Liczba osób bezrobotnych w powiecie pilskim na tle województwa i kraju w 2019 r. wg stanu na 31 XII

Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1 360	989	28 618	18 678	481 023	388 129
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	275	164	5 803	3 466	82 434	60 520
Osoby długotrwale bezrobotne	515	259	12 458	6 002	259 183	174 459

Osoby bezrobotne z terenu Piły stanowiły blisko połowę wszystkich bezrobotnych w powiecie pilskim i blisko 2,5 % bezrobotnych w województwie wielkopolskim.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W PILE W 2019 r. (stan na 31 XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok oceny	Prognoza 2020
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	2 811	2 733	2 683
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	121	141	140
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych	3	199	171	162
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	213	227	235
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	12	16	16
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	6	7	7
Liczba hospicjów	7	0	1	1

W zasobach infrastruktury społecznej gminy na koniec 2019 r. znajdowały się ponadto: 1 żłobek publiczny (dysponujący 108 miejscami) oraz 6 żłobków niepublicznych (dysponujących 190 miejscami), 2 niepubliczne kluby dziecięce (dysponujące 36 miejscami), 16 przedszkoli publicznych i 2 oddziały przedszkolne w szkole (dysponujące 2107 miejscami), 16 przedszkoli niepublicznych i 2 punkty przedszkolne.

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

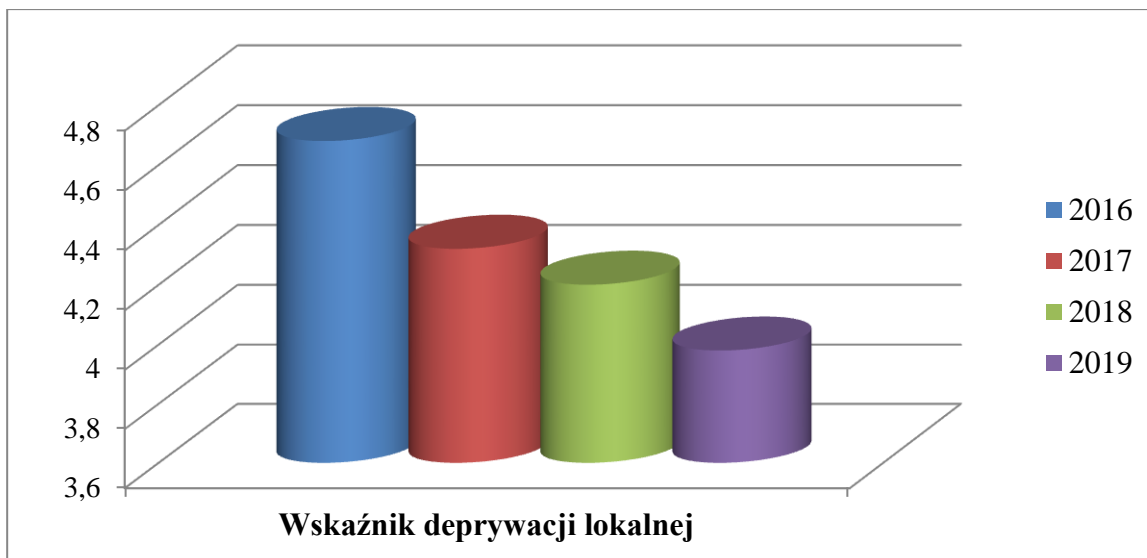
Pomoc i wsparcie w gminie Piła z pomocy społecznej w 2019 r. uzyskało 4167 osób, co stanowiło 5,69 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2018 r., łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 350 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej wyniosła 1959 rodzin i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 85. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 1735 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2018 o 100 osób.

W gminie Piła najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2019 r. były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprivacji lokalnej, liczby długotrwanie korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy.

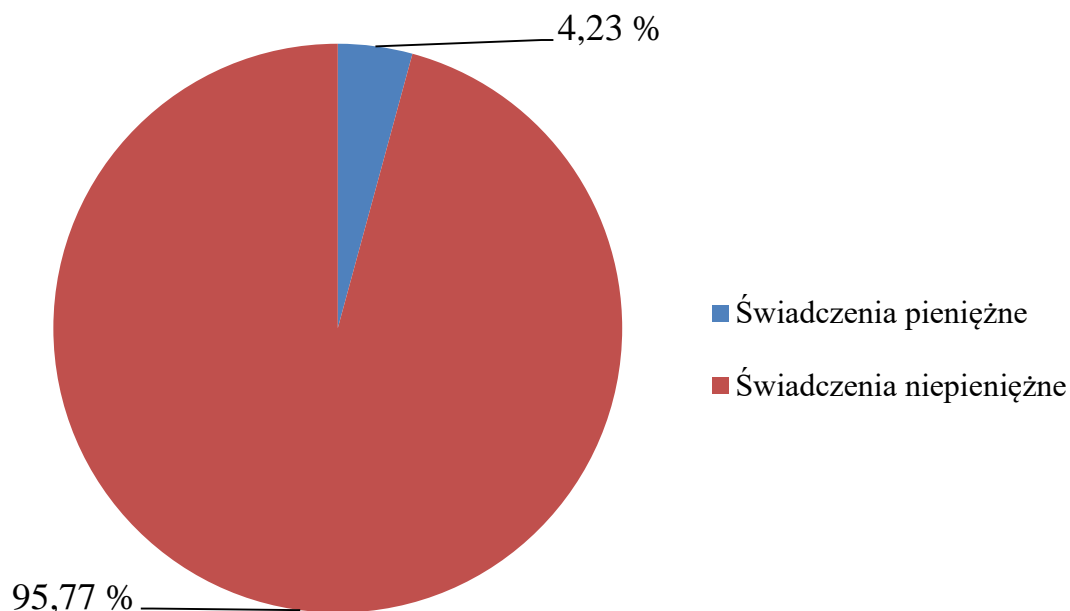
Wskaźnik deprivacji lokalnej w Pile w 2019 r.

- liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2016	4,68 %
2017	4,32 %
2018	4,20 %
2019	3,98 %

**Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielonych przez MOPS
w Pile w 2019 r.**

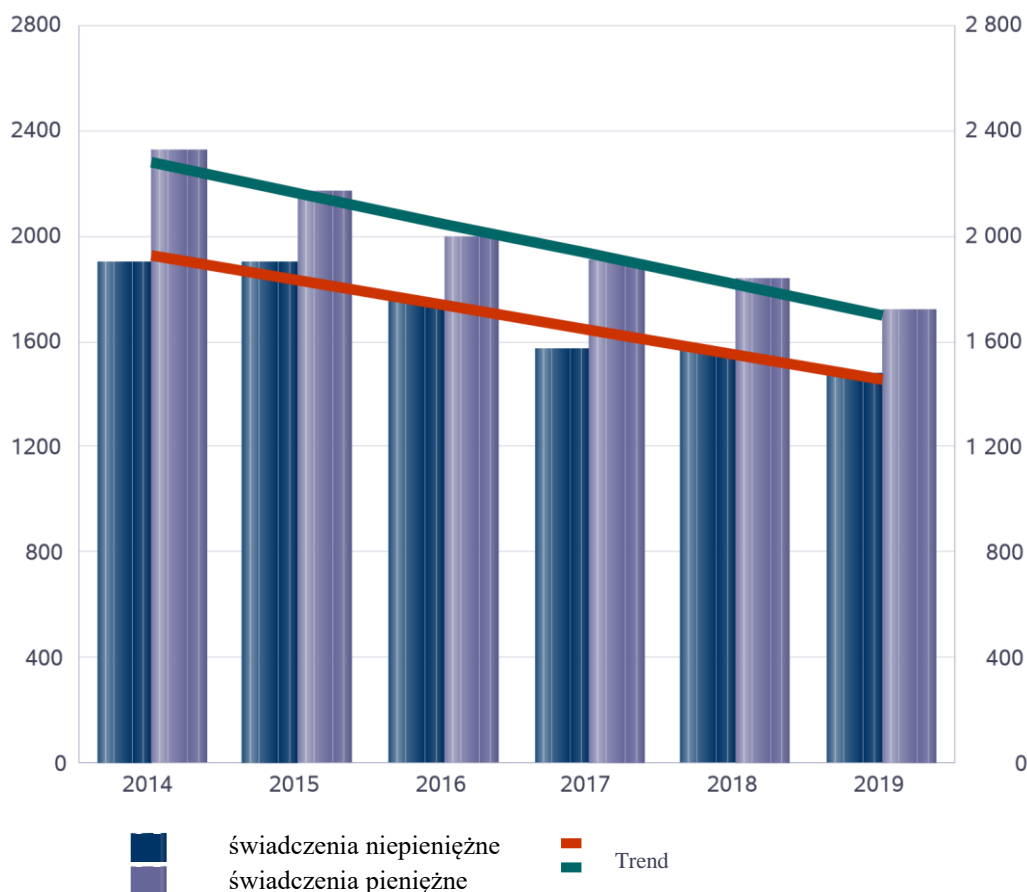

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	351 830
świadczenia pieniężne	15 537

W świadczeniach pieniężnych uwzględniono zasiłki okresowe, celowe oraz stałe.

W świadczeniach niepieniężnych uwzględniono, poza zasiłkami celowymi realizowanymi w formie bonów towarowych, schronienie, posiłek, pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. W odróżnieniu od świadczeń pieniężnych, świadczenia te mają przeważnie charakter długoterminowy. Ponadto np. w przypadku usług opiekuńczych każda godzina usług stanowi jedno świadczenie niepieniężne. Stąd liczba świadczeń niepieniężnych wielokrotnie przeważa liczbę świadczeń pieniężnych. Rzeczywista liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia w formie niepieniężnej była niższa niż w przypadku świadczeń pieniężnych, co zobrazowano na kolejnych wykresach,

Liczba osób z Piły korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

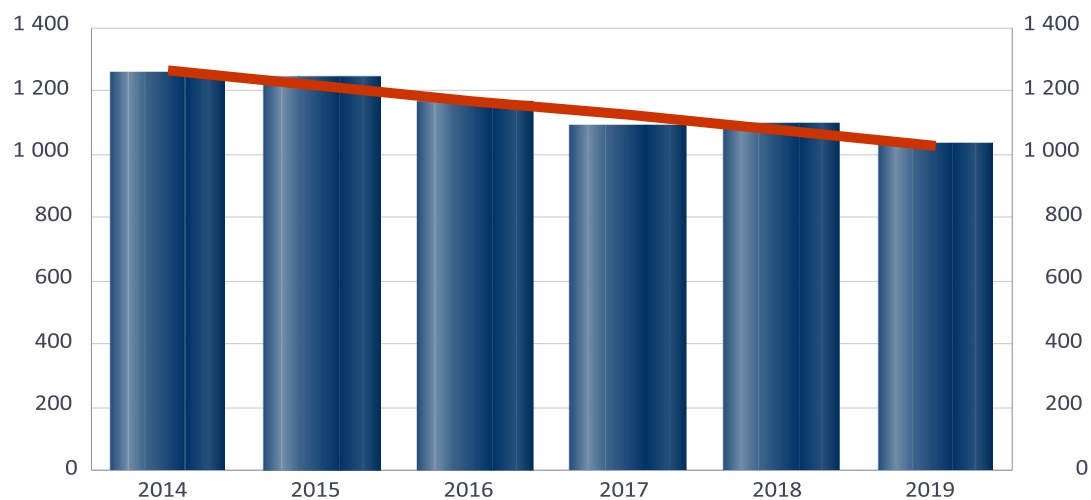
	Liczba osób					
Rodzaj świadczenia	2014	2015	2016	2017	2018	2019
świadczenia niepieniężne	1899	1900	1747	1571	1561	1473
świadczenia pieniężne	2324	2166	1992	1906	1834	1717

Jak wynika z wykresu, zarówno liczba osób objętych świadczeniami pieniężnymi, jak i niepieniężnymi, charakteryzowała się w latach 2014-2019 tendencją spadkową. Większy spadek odnotowała liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych (26 %) niż niepieniężnych (22,5 %).

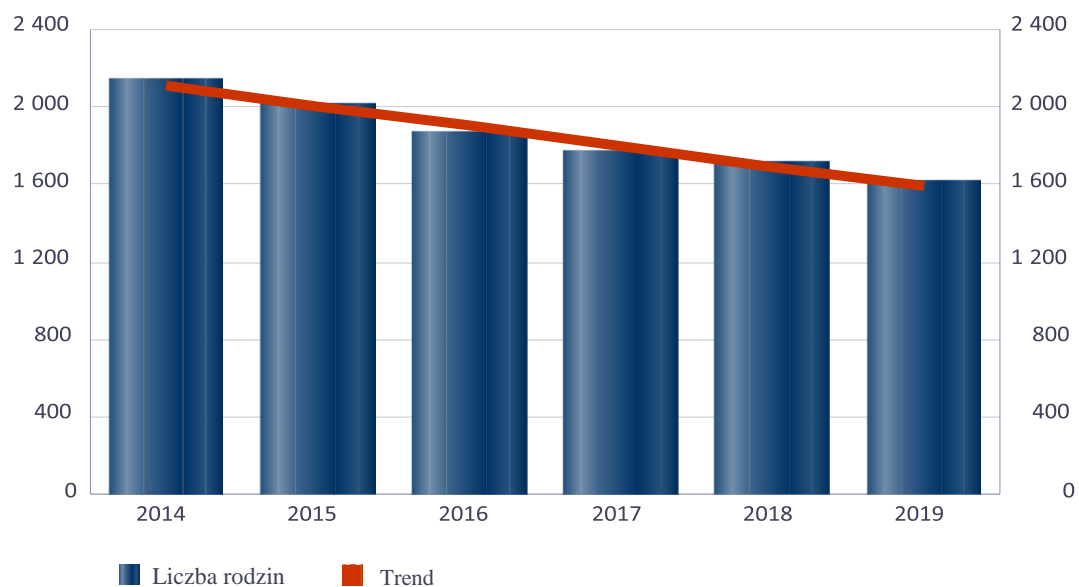
Biorąc pod uwagę liczbę rodzin objętych społecznym wsparciem (wskazaną na kolejnych wykresach), tendencje w latach 2014-2019 były analogiczne – nastąpił zarówno spadek liczby rodzin objętych świadczeniami pieniężnymi, jak i niepieniężnymi, przy czym w pierwszym przypadku spadek był większy. Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej był głównie wynikiem poprawy sytuacji materialnej pilskich rodzin, w tym zmniejszającego się sukcesywnie bezrobocia.

Liczba pilskich rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

świadczenia niepieniężne

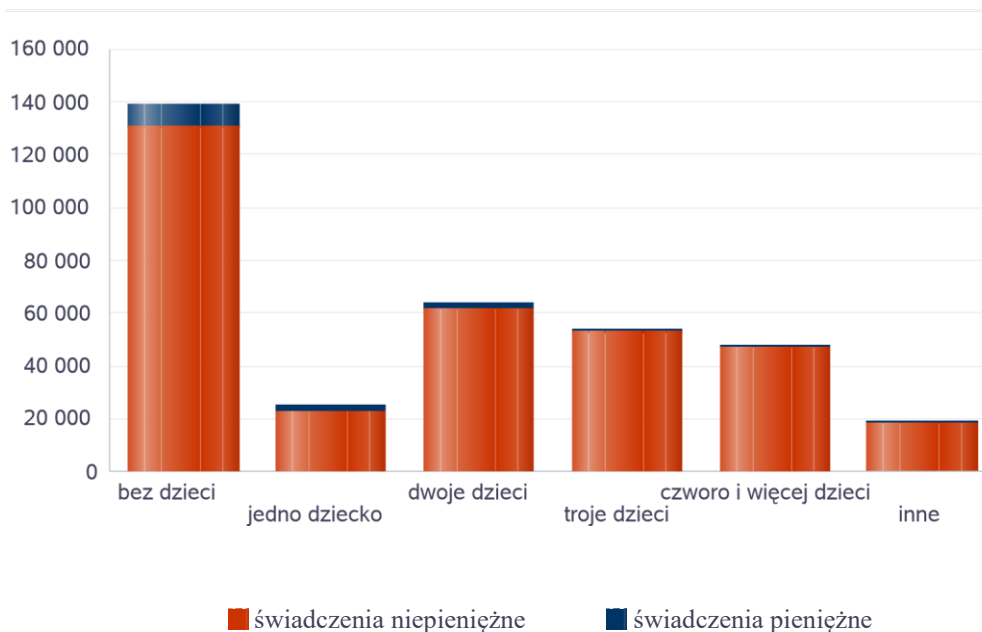

świadczenia pieniężne

Rodzaje świadczeń, z których w 2019 r. korzystały poszczególne typy pільskich rodzin ze względu na liczbę dzieci

Liczba świadczeń

Typ rodziny	Liczba świadczeń	
	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
bez dzieci	8950	130478
jedno dziecko	1903	23061
dwoje dzieci	1952	61928
troje dzieci	1018	52910
czworo i więcej dzieci	700	47180
inne	1014	18207

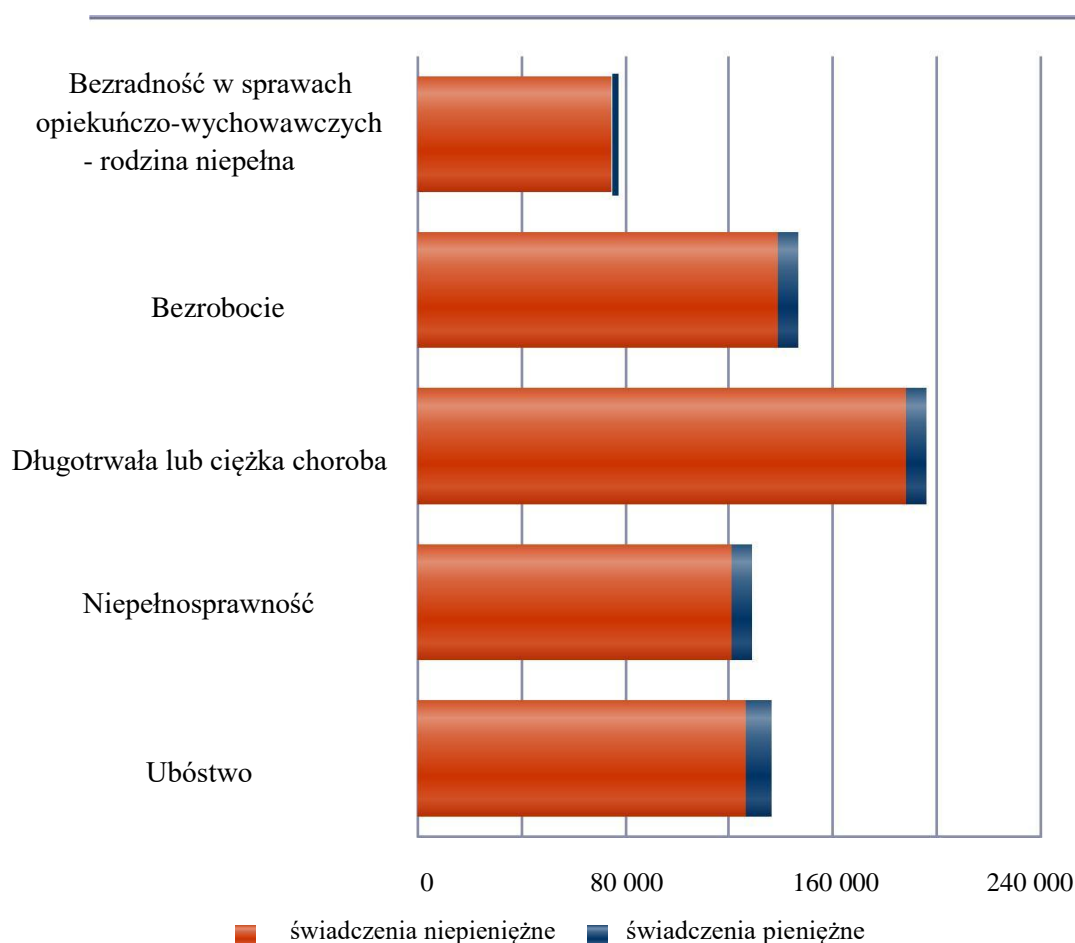
Biorąc pod uwagę typologię rodzin objętych wsparciem należy zauważyć, że ze wsparcia korzystały głównie rodziny bezdzietne oraz z dwojgiem dzieci. Wśród rodzin bezdzietnych znalazły się osoby samotnie gospodarujące, które stanowią przeważający typ rodzin korzystających z pomocy, a których udział sukcesywnie wzrasta.

Powody udzielania pomocy pilskim rodzinom w 2019 r.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	1 123
UBÓSTWO	902
BEZROBOCIE	804
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	781
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	426
ALKOHOLIZM	360
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	293
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	205
BEZDOMNOŚĆ	177
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ	97
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIEŁODZIETNE	62
PRZEMOC W RODZINIE	55
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	77
NARKOMANIA	28
SYTUACJA KRYZYSOWA	6
ZDARZENIE LOSOWE	1
SIEROCTWO	2

W roku 2019, analogicznie jak w roku poprzednim, głównym powodem udzielania świadczeń była długotrwała lub ciężka choroba, co wynika z sukcesywnego wzrostu liczby rodzin objętych wsparciem z powodu złego stanu zdrowia, m.in. na skutek wieku, niesamodzielności. Wśród świadczeń przyznawanych z tego powodu znalazły się m.in. usługi opiekuńcze oraz zasiłki celowe na dofinansowanie zakupu leków i innych kosztów leczenia.

Główne powody przyznania świadczeń pilskim rodzinom w 2019 r. Liczba świadczeń

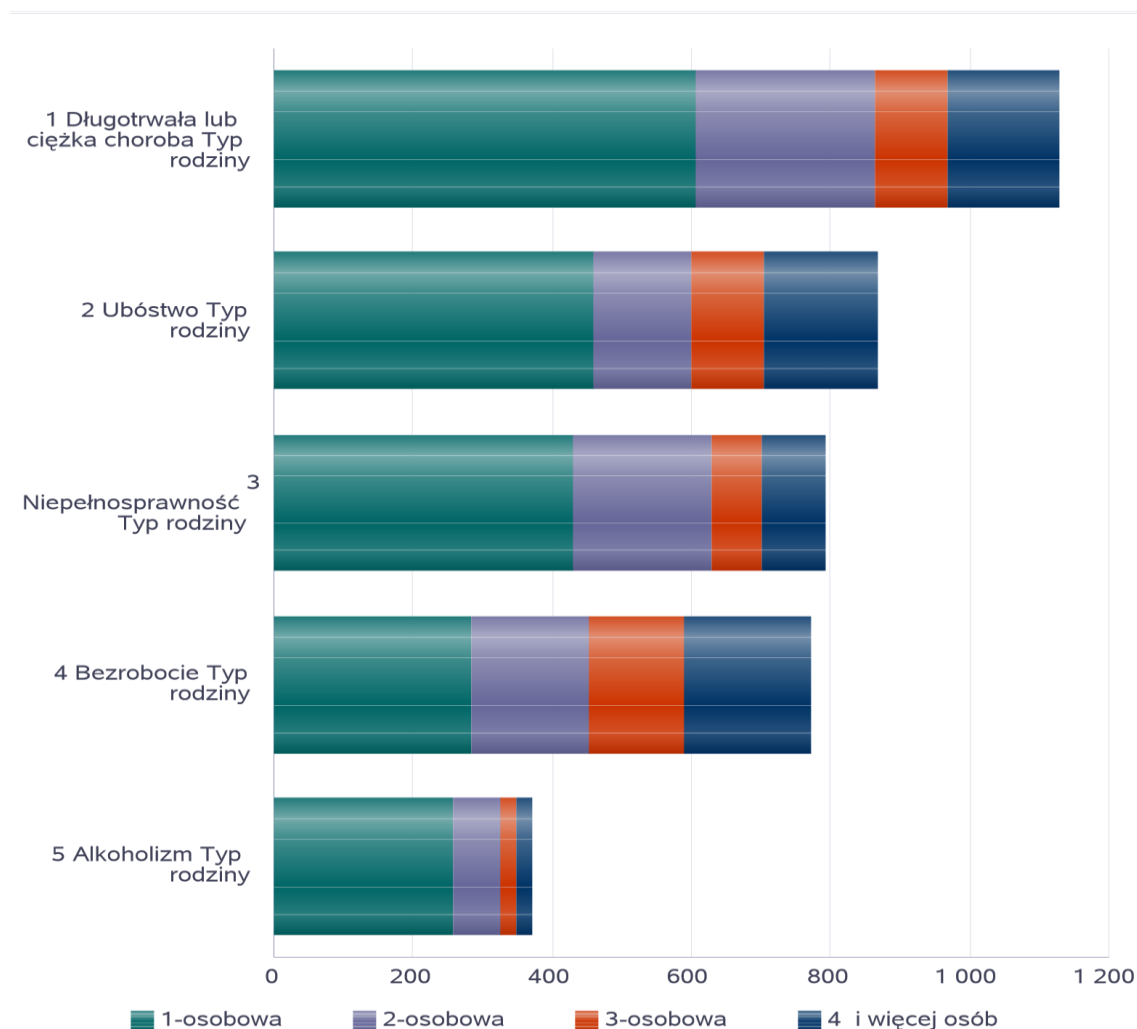

Liczba świadczeń			
Powód przyznania	Ogółem	świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	187 026	178 908	8 118
Bezrobocie	111 552	104 540	7 012
Ubóstwo	114 890	105 966	8 924
Niepełnosprawność	110 735	103 862	6 873
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	73 753	71 413	2 340

Poza długotrwałą lub ciężką chorobą, do istotnych powodów przyznania świadczeń należały w 2019 r. w dalszym ciągu bezrobocie i ubóstwo, a także niepełnosprawność.

Główne powody przyznawania pomocy pilskim rodzinom wg typów rodzin

Liczba rodzin pobierających świadczenia

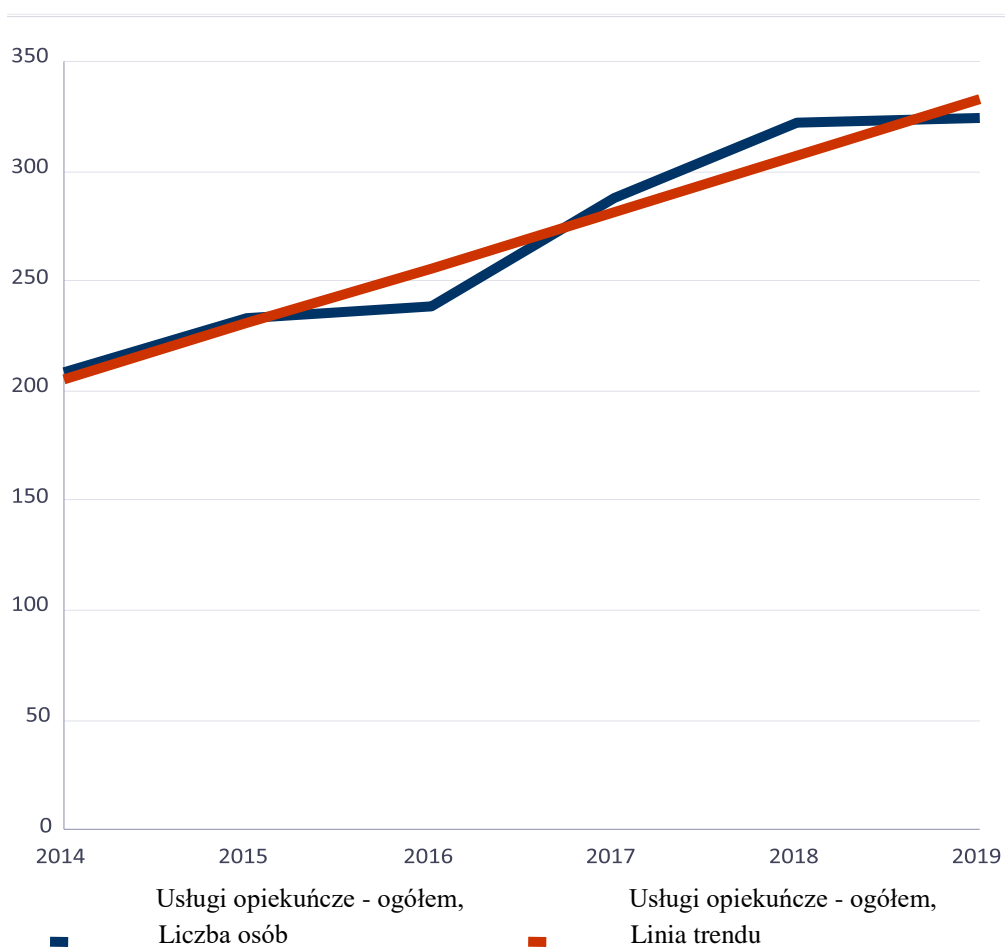

Typ rodziny					
Powód przyznania	Ogółem	1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej
Długotrwała lub ciężka choroba	1 129	607	258	104	160
Ubóstwo	866	461	140	103	162
Niepełnosprawność	792	431	198	71	92
Bezrobocie	773	285	168	136	184
Alkoholizm	371	258	68	22	23

W 2019 r. przeważającym typem rodzin pobierających świadczenie były w dalszym ciągu osoby samodzielnie gospodarujące, stanowiące przynajmniej połowę rodzin objętych wsparciem. Wynika to z faktu, iż jednostkowe koszty utrzymania gospodarstwa jednoosobowego są relatywnie wyższe niż w przypadku rodziny kilkuosobowej.

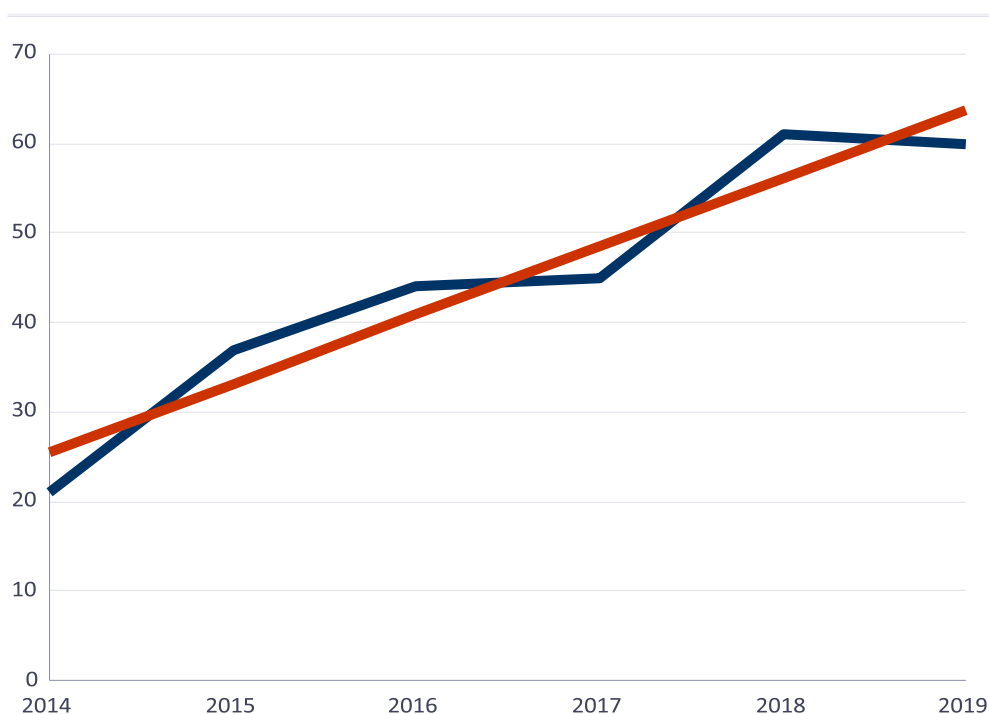
Głównym powodem korzystania ze wsparcia przez osoby samodzielnie gospodarujące była długotrwała lub ciężka choroba. Analizując udział poszczególnych typów rodzin w ogóle rodzin korzystających ze wsparcia z określonego powodu, można zauważyć, że w przypadku alkoholizmu gospodarstwa jednoosobowe stanowiły blisko 70 % liczby rodzin objętych wsparciem z tego powodu, a w przypadku bezrobocia blisko 37 %.

Liczba osób korzystających w Pile z usług opiekuńczych ogółem

Rok	Liczba osób
2014	208
2015	233
2016	238
2017	288
2018	322
2019	324

Liczba osób korzystających w Pile ze specjalistycznych usług opiekuńczych

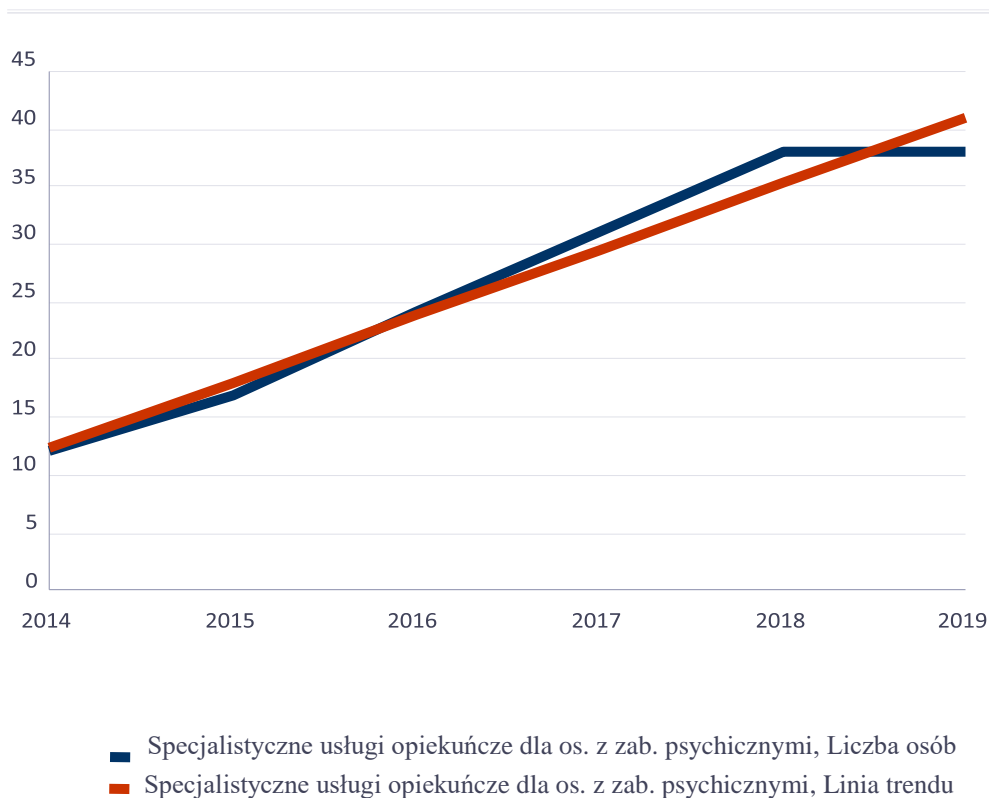

■ Specjalistyczne usługi opiekuńcze, Liczba osób

■ Specjalistyczne usługi opiekuńcze, Linia trendu

Rok	Liczba osób
2014	21
2015	37
2016	44
2017	45
2018	61
2019	60

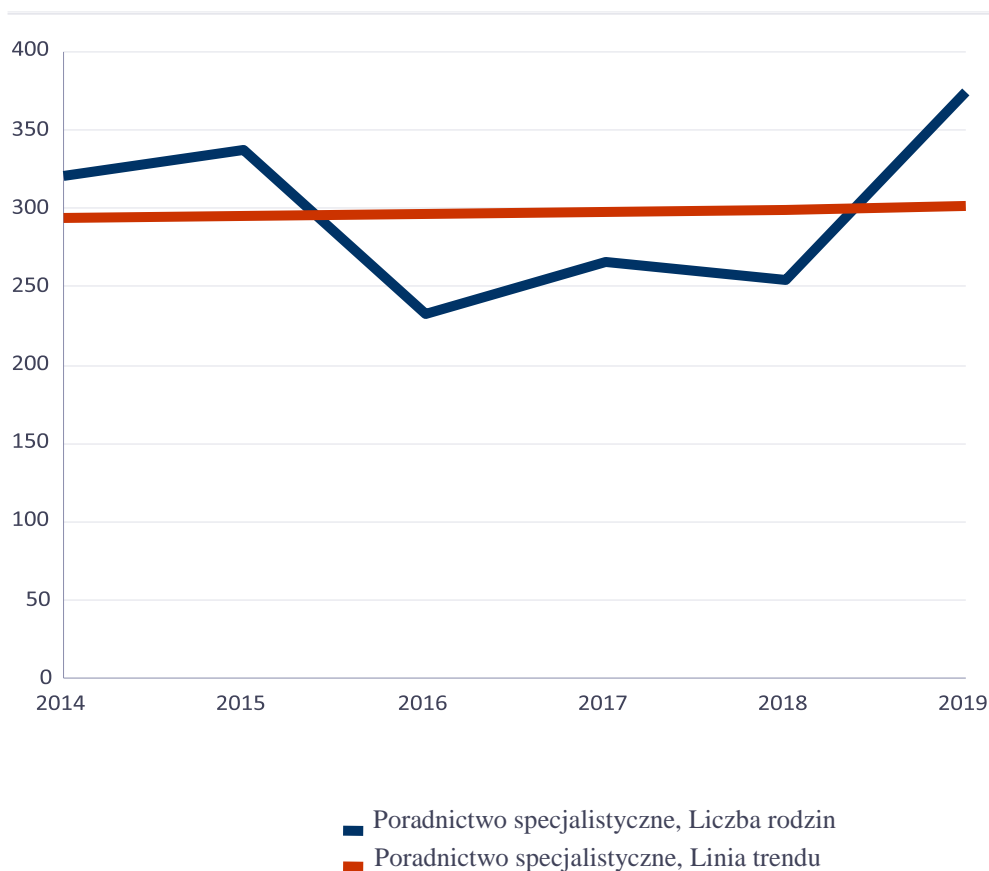
Liczba osób korzystających w Pile ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2014	12
2015	17
2016	24
2017	31
2018	38
2019	38

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych każdego rodzaju charakteryzowała się w latach 2014-2019 wyraźną tendencją wzrostową, co wynika głównie z faktu starzenia się społeczeństwa. Liczba osób objętych usługami w zakresie podstawowym w roku oceny zwiększyła się w porównaniu do roku 2014 o ponad połowę, a specjalistycznymi obu typów wzrosła blisko trzykrotnie.

Liczba piłskich rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

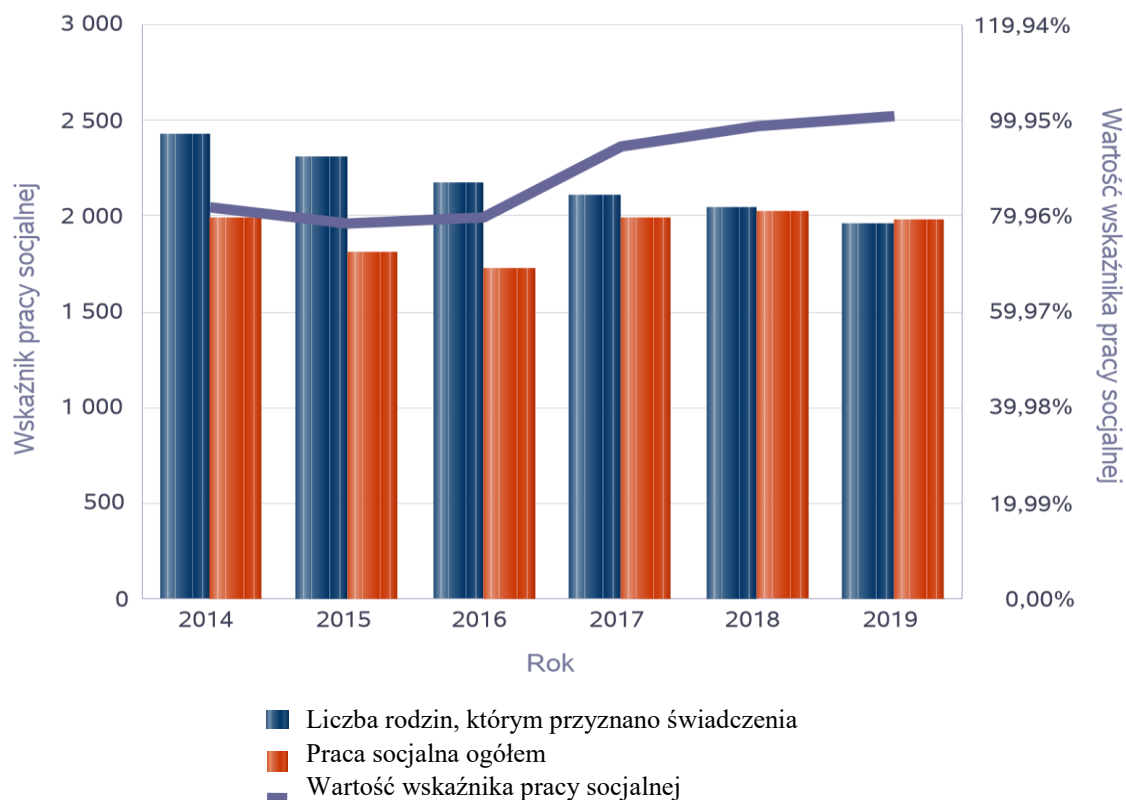
Liczba rodzin						
Rodzaj	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Poradnictwo specjalistyczne	321	337	233	266	254	374

Spadek liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2016-2018 był głównie wynikiem rozszerzenia oferty nieodpłatnego poradnictwa prawnego na terenie Piły. W roku 2019 nastąpił wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem co wynika z realizacji działań w ramach projektów współfinansowanych z EFS.

Sukcesywnie wzrasta liczba i udział porad psychologicznych w ogóle udzielanych porad, co wskazuje, jak ważnym elementem w procesie życiowego usamodzielniania jest identyfikacja przyczyn trudności w samodzielnym funkcjonowaniu, poszukiwanie ich rozwiązania, a także wzmocnieniem klienta w realizowanych przez niego zmianach.

Wskaźnik pracy socjalnej –

wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%

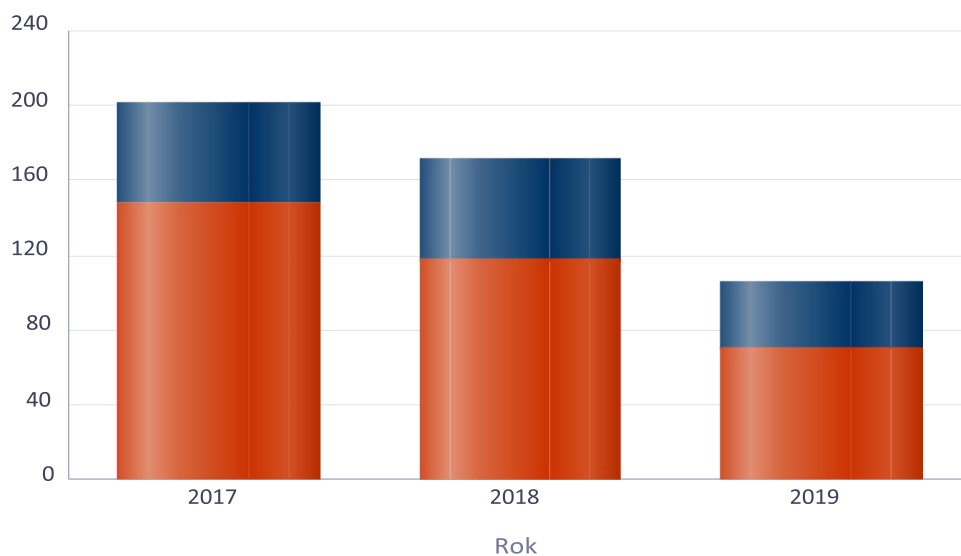

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wskaźnik pracy socjalnej	82,05 %	78,47 %	79,53 %	94,50 %	98,68 %	100,87 %
Rodziny, którym przyznano świadczenia	2 418	2 308	2 169	2 108	2 044	1 959
Rodzin objęte pracą socjalną, w tym:	1 984	1 811	1 725	1 992	2 017	1 976
Wyłącznie pracą socjalną	250	263	316	407	514	529

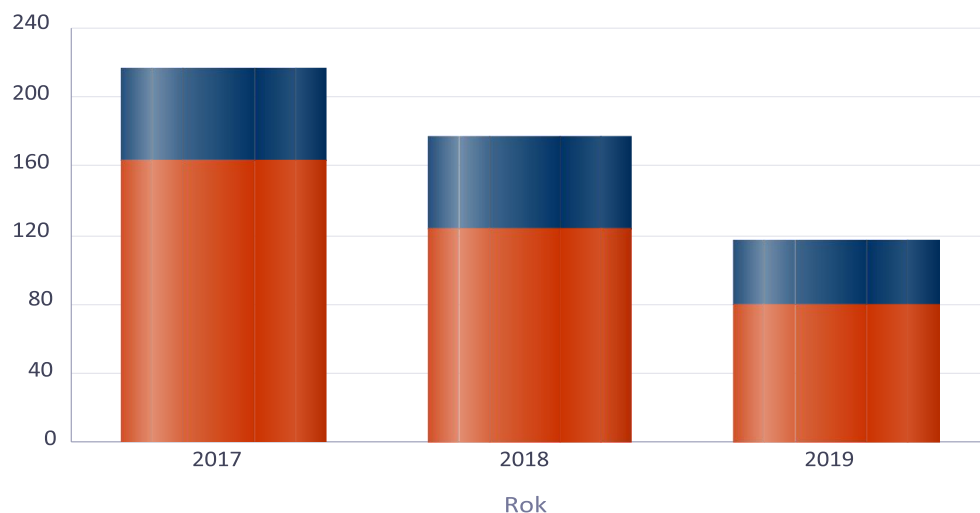
Wzrost wskaźnika pracy socjalnej w latach 2016-2019 jest wynikiem wzrostu liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do liczby rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia, od kilku lat spada. Wzrasta natomiast liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną. Wskazuje to na znaczenie działań służących wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Praca socjalna realizowana była z wykorzystaniem różnego rodzaju metod i technik, w tym kontraktu socjalnego.

Kontrakt socjalny

LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH

LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI SOCJALNYMI

■ KONTRAKT SOCJALNY część A
■ KONTRAKT SOCJALNY część B

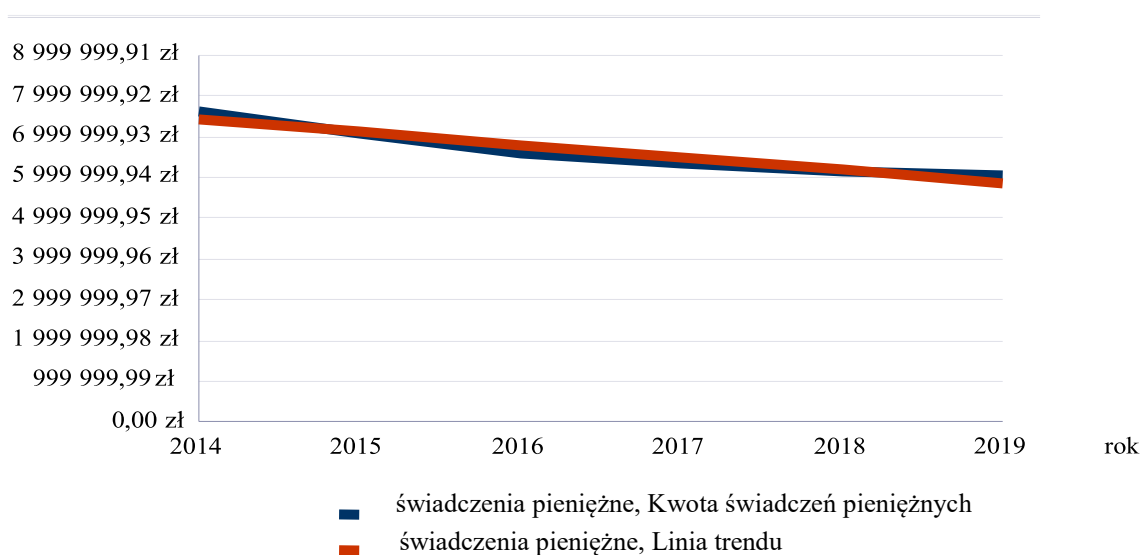
Rok	2017		2018		2019	
	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH	LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI SOCJALNYMI	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH	LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI SOCJALNYMI	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH	LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI SOCJALNYMI
KONTRAKT SOCJALNY część A	148	163	117	123	70	80
KONTRAKT SOCJALNY część B	54	54	54	54	36	36

Kontrakt typu A służy przyjęciu do realizacji działań, mających na celu rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Natomiast celem **kontraktu typu B** jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej, lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Jest zawierany z osobą znajdującą się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wydatki MOPS w Pile na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Kwota świadczeń pieniężnych

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2014	7 634 056,60 zł
2015	7 077 635,12 zł
2016	6 588 749,42 zł
2017	6 343 443,60 zł
2018	6 149 535,64 zł
2019	6 059 962,58 zł

Spadek kwoty wydatków na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej stanowi odzwierciedlenie sukcesywnie spadającej liczby beneficjentów pomocy społecznej. Wysoki udział w wydatkach na świadczenia pieniężne mają zasiłki okresowe i zasiłki stałe, finansowane co do zasady z dotacji celowej na dofinansowanie zadania własnego.

3.1. GMINA - ZADANIA MOPS.

Poza realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej, wynikających z *ustawy o pomocy społecznej*, MOPS w Pile realizuje szereg zadań wynikających z innych przepisów prawa. Są to zadania własne gminy - zarówno obowiązkowe, jak i o charakterze fakultatywnym - zadania rządowe zlecone gminie do realizacji oraz inne zadania, wynikające m.in. z następujących przepisów prawa:

- *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*
- *ustawy o świadczeniach rodzinnych*
- *ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*
- *ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*
- *ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*
- *ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*
- *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*
- *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*
- *ustawy o systemie oświaty.*

W 2019 r. wsparcie w Pile z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych uzyskały 1834 osoby, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 1561 osób. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe.

GMINA - ZADANIA OPS (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok 2018	Rok oceny	Prognoza 2020
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
ZASIŁEK STAŁY					
Liczba osób	1	324	321	299	310
Kwota świadczeń w złotych	2	1 449 121	1 467 863	1 504 987	1 551 000
W tym: (wiersze 3-6)					
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących					
Liczba osób	3	239	240	227	229
Kwota świadczeń w złotych	4	1 233 512	1 241 146	1 280 611	1 328 842
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie					
Liczba osób	5	85	88	76	72
Kwota świadczeń w złotych	6	215 609	226 717	224 376	222 158

ZASIŁEK OKRESOWY					
Liczba osób	7	991	923	826	865
Kwota świadczeń w złotych	8	1 853 587	1 613 693	1 559 753	1 633 425
W tym:					
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	9	630	533	445	494
Kwota świadczeń w złotych	10	1 174 465	903 367	729 297	908 472
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	11	177	164	200	216
Kwota świadczeń w złotych	12	173 805	169 530	239 412	262 124
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	13	176	158	141	155
Kwota świadczeń w złotych	14	192 384	179 500	176 870	177 420
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego					
Liczba osób	15	1	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	16	193	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY					
Liczba osób	19	1 811	1 744	1 625	1 663
Kwota świadczeń w złotych	20	3 086 861	3 101 735	3 071 335	3 100 000
W tym:					
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA"(do 2018 r.) / "POSILEK W SZKOLE I W DOMU" (od 2019 r.)					
Liczba osób	21	1 533	1 408	1 320	1 200
Kwota świadczeń w złotych	22	1 578 180	1 539 274	1 532 351	1 282 000
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
POSILEK W RAMACH: "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA" / "POSILEK W SZKOLE I W DOMU"/ŚNIADANIA					
Liczba osób	25	1 100	1 058	981	810
Kwota świadczeń w złotych	26	851 883	795 073	472 980	384 000

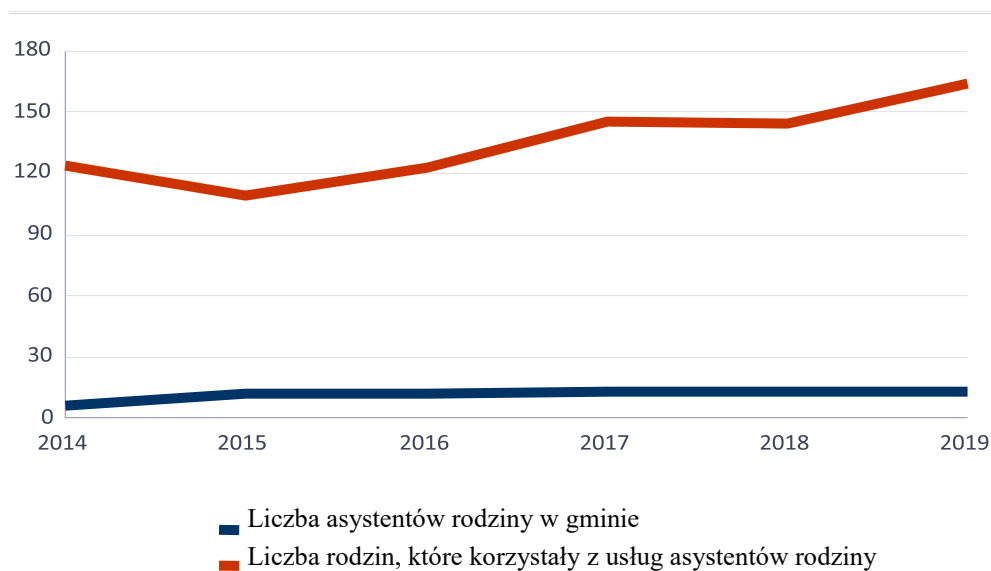
W tym: (z wierszy 25 - 26)					
DLA DZIECI					
Liczba osób	27	963	916	897	680
Kwota świadczeń w złotych	28	734 920	697 575	359 725	274 000
SCHRONIENIE					
Liczba osób	29	159	149	129	134
Kwota świadczeń w złotych	30	686 785	765 796	677 874	713 940
SPRAWIENIE POGRZEBU					
Liczba osób	31	9	9	10	10
Kwota świadczeń w złotych	32	23 424	26 570	30 980	35 840
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DPS					
Liczba osób	33	112	121	132	141
Kwota świadczeń w złotych	34	2 665 361	3 084 805	3 511 348	3 933 900
WSPIERANIE RODZINY - PIECZA ZASTĘPCZA					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	35	146	145	164	180
Liczba asystentów rodziny	36	13	13	13	13
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	37	854 359	1 252 897	1 556 860	2 062 282

W zakresie niefinansowego, kompleksowego wsparcia rodzin z dziećmi istotną rolę, poza pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym, pełni wspieranie rodzin na mocy *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, w tym asysta rodzinna.

W roku oceny w gminie zadania z zakresu wsparcia rodziny realizowało 13 asystentów rodziny, którzy objęli opieką 164 rodziny. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące liczby asystentów rodziny i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba pільskich rodzin objętych pracą asystenta rodziny

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny w gminie	6	12	12	13	13	13
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	124	109	123	146	145	164

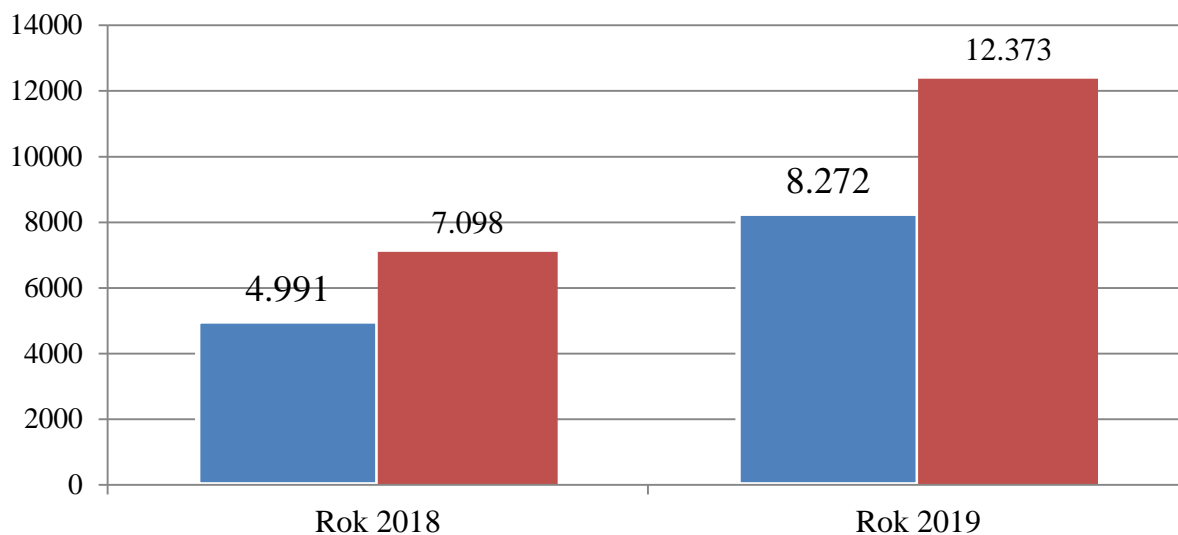

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące:

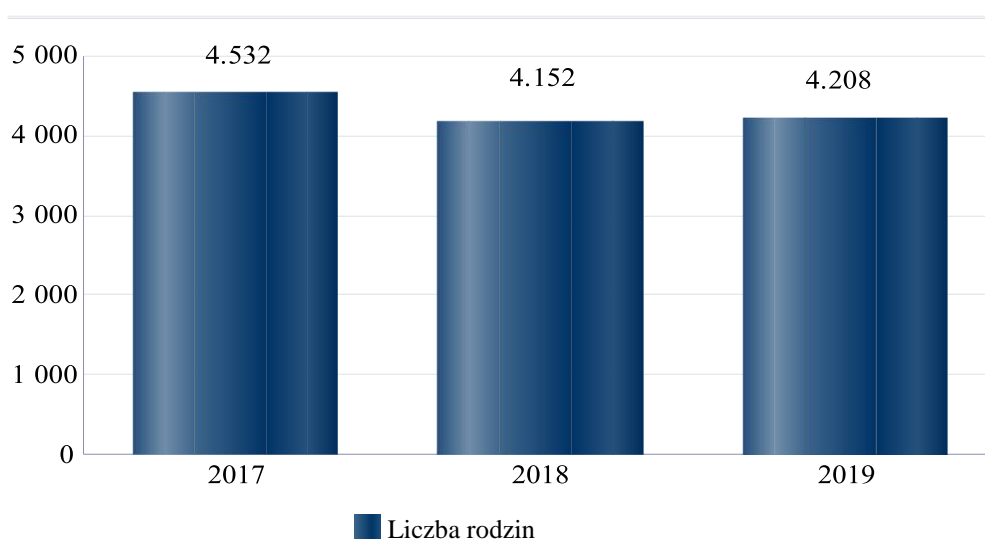
- liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie świadczenia wychowawczego
- liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka
- liczby i kwot świadczeń opiekuńczych.

Rzeczywista liczba rodzin i dzieci pobierających świadczenie wychowawcze

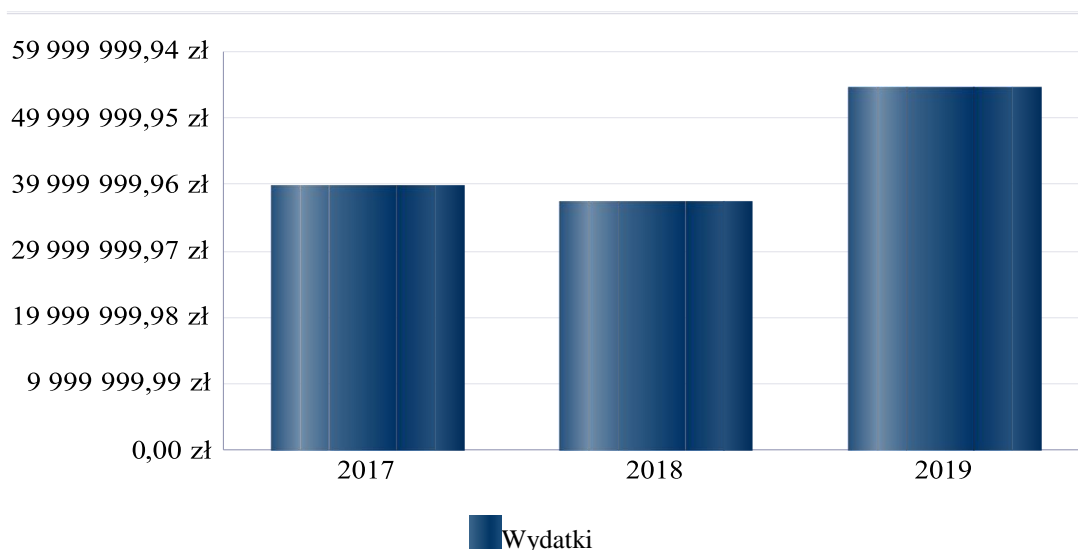

Liczba rodzin pobierających w roku oceny świadczenie wychowawcze (500+) wyniosła 8.272. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 3.281 rodzin (co stanowi wzrost o blisko 66 %). Świadczeniem objęto ogółem 12.373 dzieci, tj. o 5.275 dzieci więcej niż w roku 2018. Wzrost liczby rodzin i dzieci pobierających świadczenia jest efektem rozszerzenia kręgu uprawnionych poprzez zniesienie kryterium dochodowego. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 54.408.349 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 17.202.631 zł.

Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych

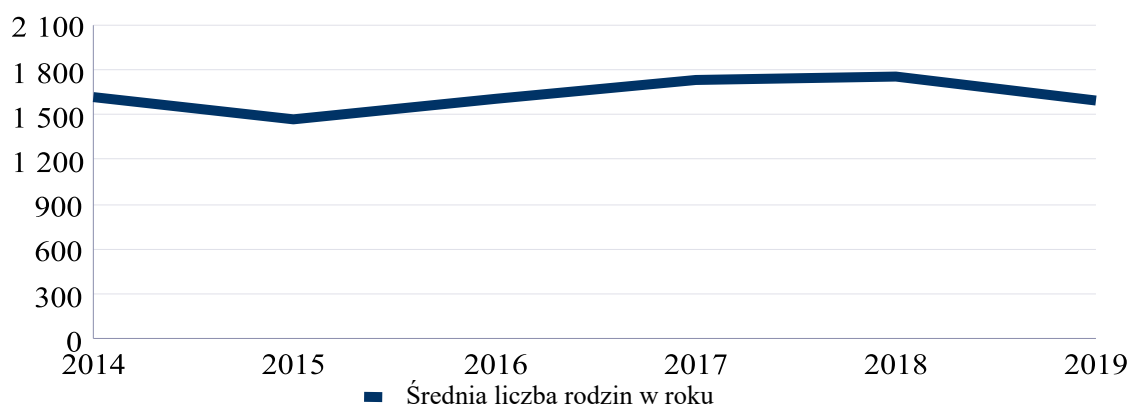
Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Rok	Wydatki
2017	39 781 947,00 zł
2018	37 205 718,00 zł
2019	54 408 349,00 zł

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych z dodatkami oraz z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba rodzin						
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	1 619	1 470	1 605	1 728	1 754	1 599

Średniomiesięczna liczba rodzin pobierających w 2019 r. zasiłek rodzinny wyniosła 1.599. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 155 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 6.249.297 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 463.685 zł.

W zakresie świadczeń jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka nastąpił spadek, na co wpływ miała m.in. konieczność zasądzenia alimentów przez osoby samotnie wychowujące dziecko. Świadczenie wypłacono na rzecz 445 dzieci i wydatkowano na ten cel 445.000 zł.

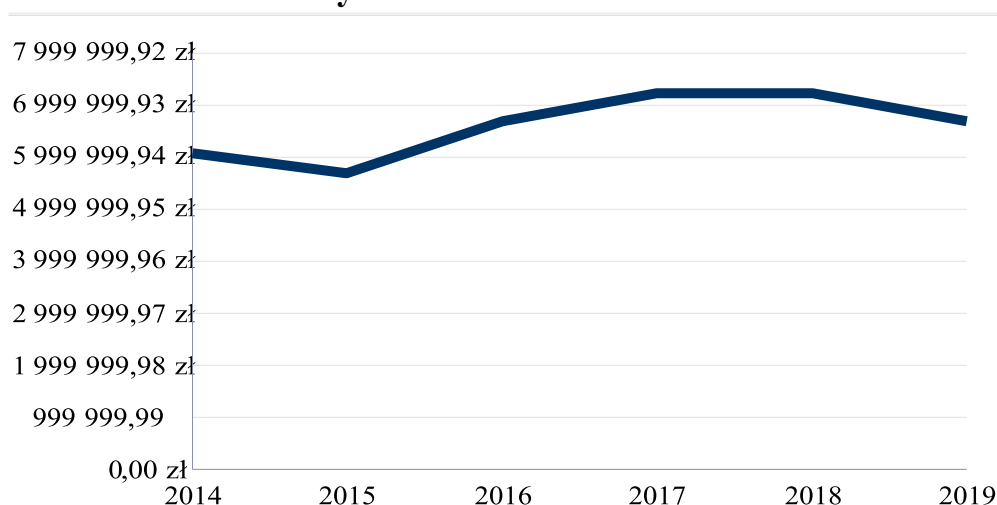
W zakresie świadczenia rodzicielskiego odnotowano spadek wypłacanej kwoty i ilości świadczeń. Wydatkowano na ten cel 1.514.617 zł.

Świadczenie „Dobry start” wypłacono 6.192 rodzinom na rzecz 8.357 dzieci. Wydatkowano na ten cel 2.510.550 zł.

Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazową zapomogą z tytułu urodzenia dziecka

Rok	Kwota
2014	6 090 090,00 zł
2015	5 708 126,00 zł
2016	6 675 935,13 zł
2017	7 216 481,04 zł
2018	7 235 982,40 zł
2019	6 694 296,52 zł

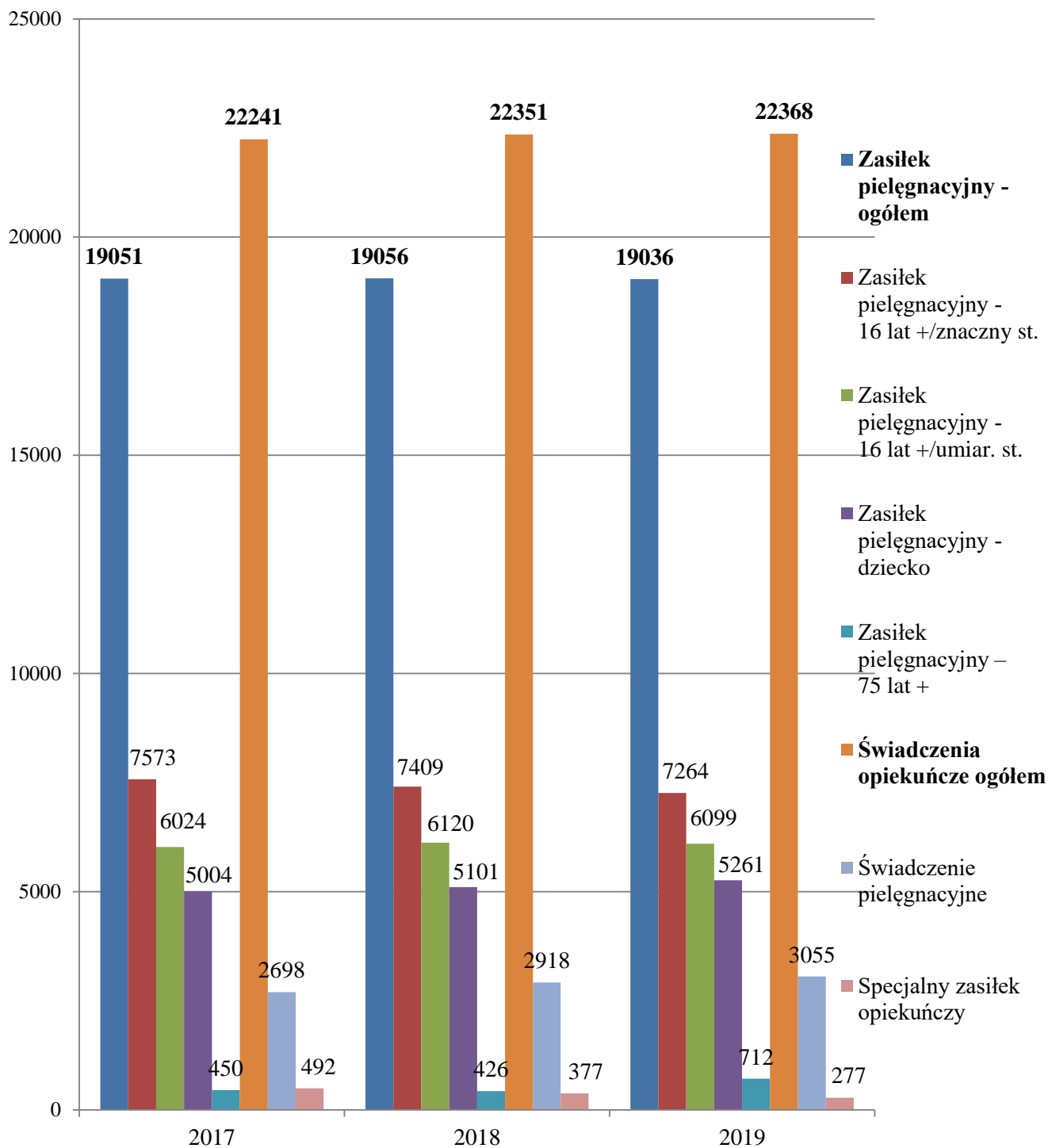
Kwota zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba świadczeń opiekuńczych

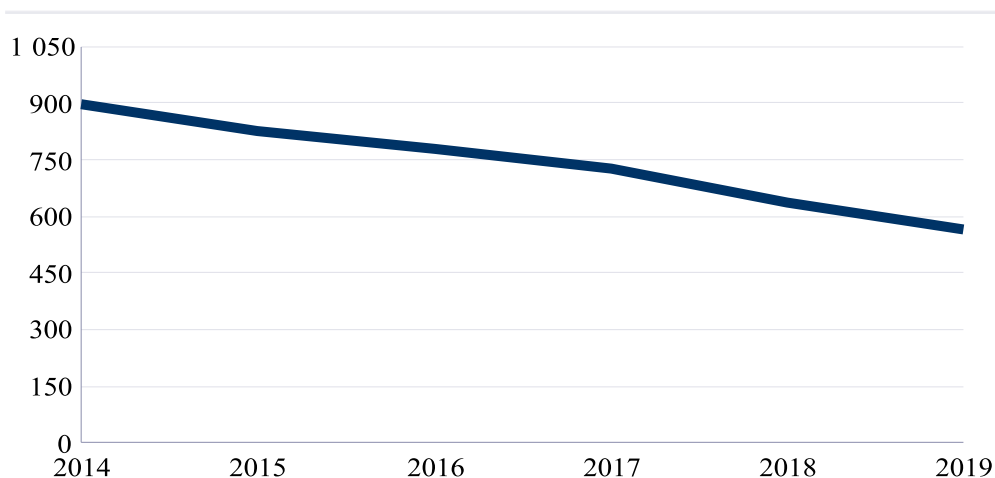
Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	18 198	18 546	18 703	119 051	19 056	19 036
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	4 964	4 946	4 865	5 004	5 101	5 261
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	7 045	7 230	7 374	7 573	7 409	7 264
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	585	537	505	450	426	712
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała do ukończenia 21 roku życia	5 604	5 833	5 959	6 024	6 120	6 099
Świadczenie pielęgnacyjne	2 140	2 313	2 390	2 698	2 918	3 055
Specjalny zasiłek opiekuńczy	82	301	456	492	377	277
Świadczenia opiekuńcze ogółem - zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	20 426	21 160	21 549	22 241	22 351	22 368

Liczba świadczeń opiekuńczych

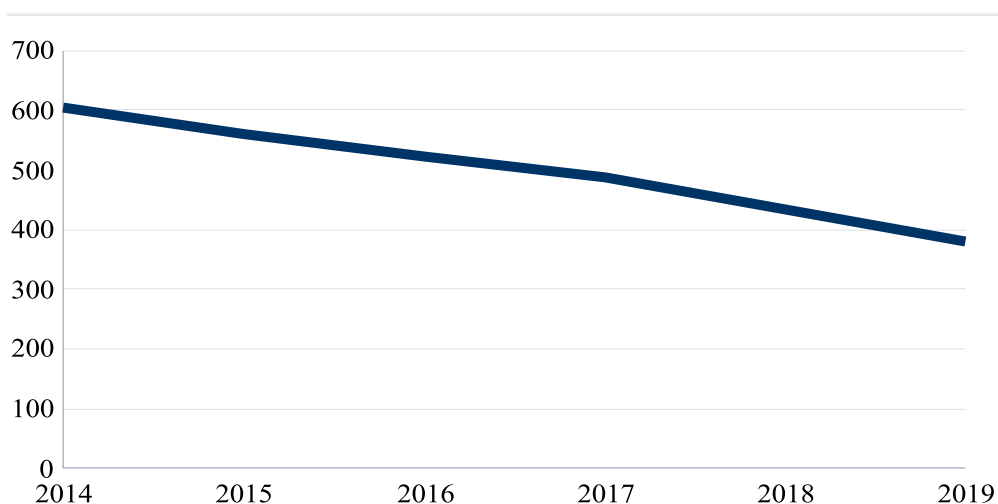
W zakresie świadczeń opiekuńczych obserwuje się sukcesywny wzrost liczby wypłacanych świadczeń. Na przestrzeni lat 2014-2019 liczba świadczeń opiekuńczych wzrosła ogółem o 9,5 %. Wydatki na ten cel wzrosły w tym okresie o około 95 %. Na taki stan rzeczy wpłynęły z jednej strony tendencje demograficzne, z drugiej wzrost wysokości świadczeń na rzecz osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

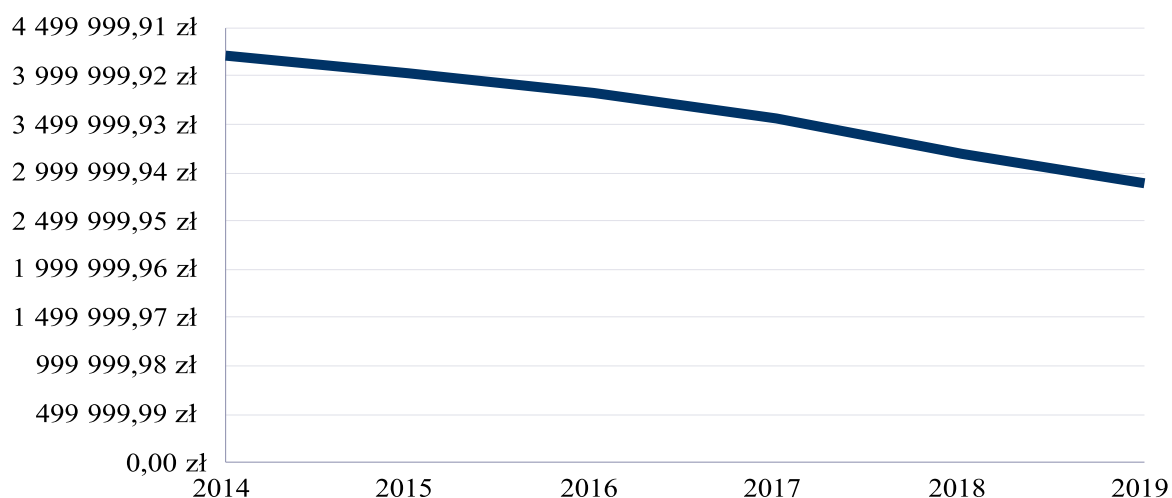
Liczba osób						
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	897	828	778	728	636	564

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

Liczba rodzin						
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	605	560	524	486	433	381

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Kwota						
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogólna kwota Świadczeń z funduszu alimentacyjnego	4 202 591 zł	4 028 722 zł	3 830 977 zł	3 568 790 zł	3 203 748 zł	2 884 437 zł

W zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego obserwuje się sukcesywny spadek liczby beneficjentów i wydatków na ten cel. Związane jest to z poprawą sytuacji materialnej pilskich rodzin i niezmiennym od 10 lat kryterium dochodowym.

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

		Rok 2017	Rok 2018	Rok oceny	Prognoza 2020
DODATKI MIESZKANIOWE					
Liczba gospodarstw domowych	1	2 206	1 849	1 640	1 700
Kwota świadczeń w złotych	2	2 747 499	2 313 989	2 490 774	2 390 000
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	3	247	241	194	180
Kwota świadczeń w złotych	4	17 074	15 629	12 030	10 000

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W Gminie Piła w roku oceny działalność prowadziły następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile, w strukturach którego funkcjonują: Dzienny Dom Pomocy, Ośrodek Wsparcia i Klub Integracji Społecznej, a także Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile. Ich działalność uzupełniały organizacje pozarządowe, instytucje kościelne i spółdzielnie socjalne realizujące na zlecenie gminy m.in. zadania z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, w tym: Pilskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot, prowadzące schronisko, noclegownię i ogrzewalnię dla osób bezdomnych, Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży, prowadzące placówkę wsparcia dziennego, Pilskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Kotwica”, prowadzące klub samopomocy.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ, liczby miejsc i liczby osób korzystających z placówek, kadry i kosztów prowadzenia.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok 2018	Rok oceny	Prognoza 2020
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓLEM					
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	391	391	401	401
Liczba osób korzystających	2	1 068	1 102	1 021	1 021
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	41	45	42	42
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	2 891 325	3 179 328	2 898 166	3 050 000

W TYM (z wierszy 1-6):					
DZIENNE DOMY POMOCY					
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	170	170	170	170
Liczba osób korzystających	8	582	630	683	700
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	20	23	21	21
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	11	1 094 182	1 198 502	1 249 250	1 300 000
KLUBY SAMOPOMOCY					
Liczba miejsc w placówkach ogółem	12	50	50	50	50
Liczba osób korzystających	13	x	x	x	x
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	14	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	16	25 000	25 000	25 000	25 000
NOCLEGOWNIE I SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH					
Liczba miejsc w placówkach ogółem	17	95	95	95	95
Liczba osób korzystających	18	317	299	121	121
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	19	6	2	0	1
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	12	13	13	13
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	21	1 479 700	1 631 527	1 609 226	1 700 000
OGRZEWALNIE					
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	0	10	10	0
Liczba osób korzystających	23	0	124	71	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	2	2	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	25	0	15 000	14 690	0

W wierszach 7-25 tabeli wykazano ośrodki wsparcia, takie jak:

- Dzienny Dom Pomocy MOPS, zapewniający osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych, aktywizujących, imprezach i spotkaniach okolicznościowych, kulturalnych oraz wyżywienie w formie obiadu
- Pilskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot, realizujące na zlecenie gminy schronienie w formie schroniska całodobowego (85 miejsc), noclegowni (10 miejsc) i ogrzewalni (10 miejsc do 2019 r.), a także prowadzenie terapii uzależnień oraz poradnictwa dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin (na rzecz mieszkańców placówki)
- Pilskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Kotwica”, realizujące na zlecenie gminy działalność samopomocową na rzecz trzeźwych alkoholików i ich rodzin.

Na terenie Piły funkcjonował także Ośrodek Wsparcia MOPS (dedykowany szczególnej kategorii osobom bezdomnym, tj. usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, ofiarom przemocy domowej, osobom, które w wyniku nieszczęśliwego zdarzenia utraciły czasowo dach nad głową) oraz Spółdzielnia Socjalna „Perfekcja”. Z oferty Ośrodka Wsparcia MOPS, dysponującego 36 miejscami całodobowymi, skorzystało w 2019 r. 38 osób.

JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA					
		Rok 2017	Rok 2018	Rok oceny	Prognoza 2020
Liczba osób korzystających	1	0	254	374	450
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	2	5	6	6	6
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	3	335 914	430 272	406 355	486 415
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO					
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	30	15	15	15
Liczba osób korzystających	5	28	12	13	15
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	33 930	12 500	12 500	13 000
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Liczba uczestników zajęć	7	131	100	120	80

W części dotyczącej Jednostek Specjalistycznego Poradnictwa uwzględniono jedynie poradnictwo MOPS na rzecz klientów, ponieważ Ośrodek jest jedyną instytucją wpisaną do Rejestru JSP prowadzonego przez Wojewodę Wielkopolskiego. Jednak w tym miejscu należy zaznaczyć, że poradnictwo na rzecz swoich podopiecznych świadczy także

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile oraz Pilskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot. Ponadto Gmina Piła rokrocznie zleca organizacji pozarządowej prowadzenie nieodpłatnego poradnictwa na rzecz mieszkańców. W 2019 r. zadanie to realizowało Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Obywatelskiego.

Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego jest również zadaniem rokrocznie zlecanym do realizacji. W 2019 r. zadanie nadal realizowało Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży, organizujące czas wolny dzieciom i młodzieży z terenu Piły w formie kół zainteresowań w dni wolne od nauki lub w godzinach popołudniowych.

Klub Integracji Społecznej funkcjonujący w strukturach MOPS świadczy na rzecz klientów usługi wpisujące się w pojęcie reintegracji społecznej i zawodowej, w tym: projekty socjalne, poradnictwo specjalistyczne, warsztaty umiejętności społecznych i zawodowych, grupy samopomocowe, wykłady dotyczące problemów i kwestii społecznych. W 2019 r. zajęcia w KIS prowadzone były w ramach projektów współfinansowanych ze środków UE pn. „*Kompas-kompetencje i pasja*” (48 uczestników) i „*Czas na rodzinę*” (81 uczestników) oraz projektu socjalnego „*Kompas Bis*” (39 uczestników).

Zasoby pomocy społecznej uzupełniają instytucje i organizacje, które prowadzą działania częściowo wpisujące się w obszar pomocy społecznej. Należą do nich m.in. działające na terenie Piły spółdzielnie socjalne, świadczące m.in. usługi opiekuńcze i porządkowe na rzecz osób niesamodzielných, Klub Seniora wchodzący w struktury Regionalnego Centrum Kultury „*Fabryka Emocji*” w Pile, zajmujący się aktywizacją społeczną osób starszych, seniorskie organizacje porządkowe i Uniwersytety Trzeciego Wieku, które zrzeszają i aktywizują pilskich seniorów oraz systematycznie realizują na ich rzecz mniejsze zadania publiczne, zlecane przez gminę w trybie uproszczonym, tzw. małych grantów.

6. Zasoby kadrowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

W roku oceny kadra MOPS (z uwzględnieniem pracowników realizujących zadania zlecone z zakresu świadczeń dla rodzin z dziećmi) wg stanu na 31.12.2019 r. liczyła 171 osób w tym: kadra kierownicza 3 osoby, pracownicy socjalni 42 osoby, pozostali pracownicy 126 osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 146 posiada wykształcenie wyższe, 13 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 12 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 9 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

W 2019 r. pracownicy MOPS w dalszym ciągu podwyższali swoje kwalifikacje w ramach szkoleń i konferencji o tematyce związanej z realizowanymi zadaniami. Pracownicy socjalni i asystenci rodziny uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach, w tym:

- Praca socjalna z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie – **1 osoba**
- Mediacje rodzinne jako sposób rozwiązywania konfliktów – **1 osoba**
- Forma wsparcia osób uwikłanych w przemoc w rodzinie - jak skutecznie pomagać? - **3 osoby**
- Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu – **1 osoba**
- Współczesne zagrożenia - niebezpieczeństwa XXI wieku, ze szczególnym uwzględnieniem wielkości uzależnień i sięgania po substancje niebezpieczne– **12 osób**
- Praca socjalna z osobą uzależnioną i jej rodziną – **2 osoby**
- Praca socjalna metodą organizacji społeczności lokalnej - **1 osoba**
- Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach I stopień – **2 osoby**
- Najważniejsze zmiany w pomocy społecznej, nowelizacja procedur odpłatnościowych i DPS – **2 osoby**
- Choroba Alzheimera i inne formy demencji. Pozytywne podejście do opieki – **3 osoby**
- Konsekwencje przyjmowania substancji psychoaktywnych zwanych „dopalaczami” - **20 osób**
- Nawiazywanie i podtrzymywanie kontaktu z klientami w czasie interwencji związanej z wszczęciem procedury „Niebieska Karta” - **2 osoby**
- Porozumienie bez przemocy – poziom I- **2 osoby**
- Asystent rodziny – **12 osób**
- Praca z traumą – w obszarze wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie – **1 osoba**
- Praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi – **15 osób**
- Kooperacja – efektywna i skuteczna – **1 osoba**
- Wielkopolskie Innowacje Społeczne. Innowacje dla seniorów w domach pomocy społecznej - **3 osoby**
- Czyste powietrze – **3 osoby**
- Sieć aktywnej integracji - **3 osoby**
- Konferencja antydyskryminacyjna „Zacznij od siebie” - **2 osoby**
- Opieka nad osobami niesamodzielnymi w Polsce po 2020 roku. Perspektywy, alternatywy, propozycje - **2 osoby**
- Dobry start - zapobieganie zagrożeniu wykluczeniem społecznym rodzin z małymi dziećmi - **2 osoby**
- Społeczne dylematy współczesnego seniora - **4 osoby.**

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: w ramach wolontariatu oraz w ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) nie pracowały żadne osoby, staż odbywała 1 osoba. Ośrodek od lat pozostaje jedynym organizatorem prac społecznie użytecznych w gminie. W roku oceny prace społecznie użyteczne realizowało 8 osób. MOPS aktywnie uczestniczy także w organizacji praktyk studenckich.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

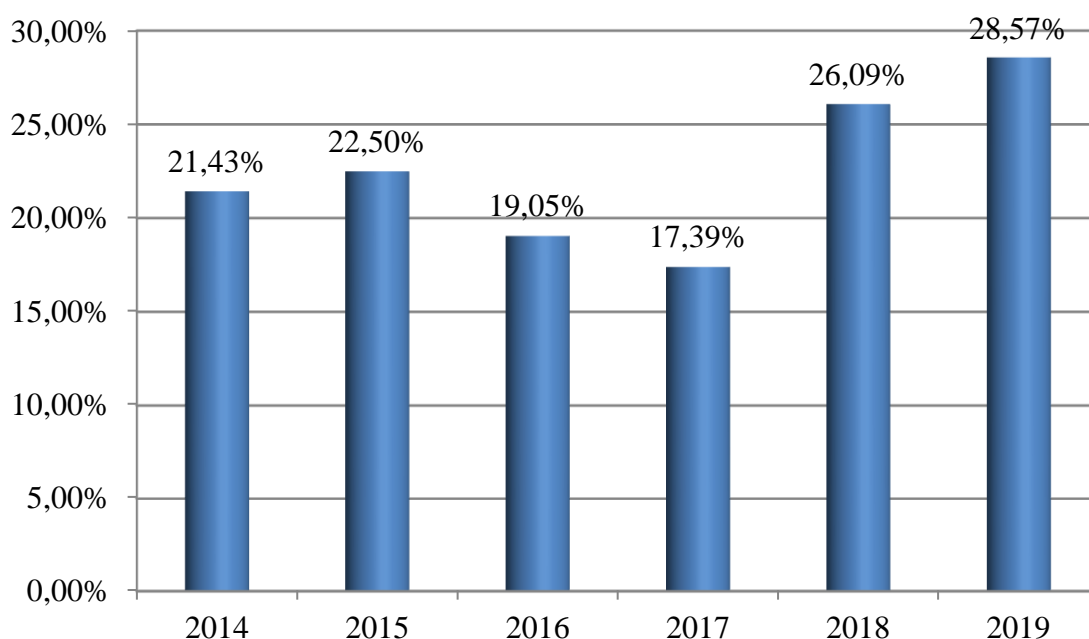
Organizacja pracy socjalnej w MOPS odbywa się w oparciu o rejonizację ustaloną na podstawie podziału administracyjnego miasta. W roku oceny pracę socjalną realizowało 46 pracowników socjalnych, w tym: 2 terenowych pracowników socjalnych zajmujących się problemami osób bezdomnych, 3 terenowych pracowników socjalnych zajmujących się problemami osób dotkniętych przemocą w rodzinie, 2 pracowników socjalnych w Ośrodku Wsparcia MOPS przy ul. Spacerowej 23 oraz 2 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w ramach projektu „KOMPAS- kompetencje i pasja”. Aktywizacją społeczno-zawodową klientów zajmował się ponadto pedagog i 3 psychologów zatrudnionych w Ośrodku, prowadzących działania w ramach Klubu Integracji Społecznej.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby pracowników jednostki w tym: kadry kierowniczej, pracowników socjalnych, wskaźnika specjalizacji pracowników socjalnych.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Zatrudnieni	Liczba osób			
	2016	2017	2018	2019
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	161	165	175	171
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	3	3	3	3

Stosunek liczby pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny do liczby pracowników socjalnych

Czy ośrodek spełnia ustawowy warunek: 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i co najmniej 3 pracowników socjalnych

Rok	Czy spełniony warunek ustawy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie objętych pracą socjalną	Liczba pracowników socjalnych
2016	Tak	73 987	1 725	42
2017	Tak	73 791	1 992	46
2018	Tak	73 693	2 017	46
2019	Tak	73 398	1 976	42

Analiza tabeli wskazuje, że Ośrodek spełnia wszystkie ustawowe standardy w zakresie dostępności kadry pracy socjalnej. Na jednego pracownika socjalnego przypada mniej niż 2000 mieszkańców oraz mniej niż 50 rodzin objętych pracą socjalną. W 2019 r. na jednego pracownika przypadało 1748 mieszkańców/ 47 rodzin objętych pracą socjalną.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W Gminie Piła środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2019 r. 112.108 297 zł, w tym 104.457.703 zł w ramach działalności MOPS. Poziom wydatków na zadania z zakresu polityki społecznej w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 2.064.058 zł (co stanowi 2,3 %).

Najwięcej środków wydatkowano w dziale 855 – Rodzina - 83.848.310 zł, co stanowi 74 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Spośród wydatków w tym dziale największy udział miały świadczenia wychowawcze (500 +) wraz z kosztami obsługi, na które wydatkowano 55.019.365 zł. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 23.713.540 zł, co stanowi 21 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 2.473.269 zł, co stanowi 2 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 1.487.597 zł, co stanowi 1 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

Najwięcej środków wydano niezmiennie na: świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne. Poza świadczeniami wychowawczymi najwięcej środków wydatkowano na świadczenia rodzinne, opiekuńcze i alimentacyjne, składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego od niektórych świadczeń oraz koszty obsługi (21.598.962 zł) oraz utrzymanie MOPS, tj. wynagrodzenia i pochodne (poza pracownikami Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych oraz Dziennego Domu Pomocy), koszty szkoleń i delegacji, odpis na ZFŚS, podatek od nieruchomości, trwały zarząd, media, materiały biurowe, ubezpieczenie majątku, usługi pocztowe, wynagrodzenia opiekunów prawnych (6.253.400 zł).

Analiza wydatków w obszarze pomocy społecznej wskazuje na generalny spadek kwoty zasiłków z pomocy społecznej o charakterze pieniężnym, co podyktowane jest z jednej strony sukcesywną poprawą sytuacji na rynku pracy, z drugiej - wprowadzeniem rządowych świadczeń dla rodzin z dziećmi. Odnotowano także spadek wydatków na dożywianie najuboższych, w tym dzieci, co wynika z poprawy sytuacji materialnej rodzin oraz spadku liczebności dzieci w jednostkach oświatowych. Rokroczny wzrost dotyczy natomiast świadczeń dla osób niesamodzielnych, związanych z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością, w tym świadczeń opiekuńczych, zasiłków stałych, usług opiekuńczych i odpłatności za dps. Obserwuje się również sukcesywny wzrost wydatków na odpłatność za pobyt dzieci z terenu Piły w pieczy zastępczej, co wynika z uwarunkowań ustawowych, zgodnie z którymi, z każdym rokiem pobytu dziecka, koszt gminy rośnie.

**ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH
OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI
SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)
W ZŁOTYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok 2018	Rok oceny	Prognoza 2020	
OGÓŁEM						
OGÓŁEM (działy)		1	91 615 250	93 679 308	112 108 297	119 518 443
W tym: w budżecie OPS/PCPR		2	84 216 266	85 989 579	104 457 703	112 707 901
851 - OCHRONA ZDROWIA						
85153	Przeciwdziałanie narkomanii	3	97 404	96 854	99 563	100 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR		4	0	0	0	100 000
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	1 846 648	2 367 487	2 373 706	1 784 107
w tym: w budżecie OPS / PCPR		6	0	0	0	883 780
852 - POMOC SPOŁECZNA						
85202	Domy pomocy społecznej	7	2 691 071	3 081 837	3 483 413	3 933 900
w tym: w budżecie OPS / PCPR		8	2 691 071	3 081 837	3 483 413	3 933 900
85203	Ośrodki Wsparcia	9	1 267 625	1 382 564	1 445 325	1 562 908
w tym: w budżecie OPS / PCPR		10	1 267 625	1 382 564	1 445 325	1 562 908
85205	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	90 779	11 920	17 901	23 200
w tym: w budżecie OPS / PCPR		12	90 779	11 920	17 901	23 200
85213	Składki na ubezpieczenie za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13	311 588	338 213	138 098	143 708
w tym: w budżecie OPS / PCPR		14	311 588	338 213	138 098	143 708
85214	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	3 413 930	3 256 123	3 245 092	3 644 752
w tym: w budżecie OPS / PCPR		16	3 413 930	3 256 123	3 245 092	3 644 752
85215	Dodatki mieszkaniowe	17	2 747 499	2 329 918	2 062 045	2 400 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR		18	0	0	0	0
85216	Zasiłki stałe	19	1 434 929	1 449 039	1 494 278	1 551 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR		20	1 434 919	1 449 039	1 494 278	1 551 000

85219	Ośrodek Pomocy Społecznej	21	5 649 857	6 333 658	6 253 400	6 850 437
w tym:	w budżecie OPS/PCPR	22	5 649 857	6 333 658	6 253 400	6 850 437
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	23	1 926 922	2 345 825	2 837 712	3 236 589
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	24	1 926 922	2 345 825	2 837 712	3 236 589
85230	Pomoc w zakresie dożywiania	25	2 080 229	1 980 349	1 909 855	1 666 000
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	26	2 080 229	1 980 349	1 909 855	1 666 000
85295	Pozostała działalność	27	803 181	830 532	826 421	866 274
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	28	11 436	27 840	26 053	34 320

853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

85395	Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	29	460 555	782 686	585 581	758 061
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	30	440 555	767 286	585 581	700 143

854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	31	1 684 473	1 496 437	1 424 397	1 490 480
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	32	1 684 473	1 484 545	1 403 779	1 490 480
85416	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	33	19 486	63 200	63 200	0
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0	0

855 - RODZINA

85501	Świadczenie wychowawcze	35	40 283 394	37 646 099	55 019 365	58 704 450
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	36	40 283 394	37 646 099	55 019 365	58 704 450
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	37	21 716 214	21 582 461	21 598 962	22 531 612
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	38	21 716 214	21 582 461	21 598 962	22 531 612
85504	Wspieranie rodziny	39	358 915	3 048 923	3 216 107	3 352 216
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	40	358 915	3 048 923	3 216 107	3 352 216
85505	Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	41	1 801 492	1 932 486	2 186 594	2 577 143
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0	0
85506	Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	43	74 700	69 800	44 500	43 200
w tym:	w budżecie OPS / PCPR	44	0	0	0	0

85508	Rodziny zastępcze	45	333 147	433 428	491 821	630 779
w tym: w budżecie OPS / PCPR		46	333 147	433 428	491 821	630 779
85510	Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	47	521 212	819 469	1 065 029	1 431 503
w tym: w budżecie OPS / PCPR		48	521 212	819 469	1 065 029	1 431 503
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	49	x	x	225 932	236 124
w tym: w budżecie OPS / PCPR		50	x	x	225 932	236 124

8. Aktywność projektowo-konkursowa MOPS

W roku oceny Gmina Piła uczestniczyła w 3 projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020:

- „*KOMPAS-kompetencje i pasja*”, którego celem było dostosowanie kompetencji klientów pomocy społecznej do potrzeb rynku pracy oraz integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Projekt dedykowany był 190 osobom bezrobotnym, spełniającym kryteria do korzystania z pomocy społecznej oraz ich rodzinom. Działania polegały na aktywizacji zawodowej i społecznej w Klubie Integracji Społecznej. Ogółem przez cały okres realizacji projektu wsparciem objęto 195 osób, w tym 49 podjęło zatrudnienie. Całkowita wartość projektu wynosiła 1.612.497,52 zł, w tym kwota dofinansowania to 1.370.622,89 zł.

W 2019 r. w ramach projektu wydatkowano 298.769,92 zł, z tego 44.815,49 zł ze środków własnych gminy, a 253.954,43 zł w ramach dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizację projektu zakończono w maju 2019 r. W roku oceny w działaniach projektowych udział wzięło 48 osób, które uczestniczyły w 108 zajęciach:

- imprezach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym, dedykowanym uczestnikom projektu i osobom z ich otoczenia, mającym na celu propagowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego i przeciwdziałanie uzależnieniom
 - poradnictwie zawodowym i specjalistycznym (prawnik, terapeuta uzależnień, doradca zawodowy, pośrednik pracy, trening kompetencji społecznych, ogólnopracowniczych, warsztaty rozwoju osobistego, zajęcia komputerowe, wykłady dot. kwestii społecznych, przemocy, uzależnień, grupy samopomocowe zgodnie z potrzebami uczestników).
- „*AS-aktywni i samodzielni*”, którego celem jest poprawa jakości życia 150 osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych, wzrost umiejętności opiekuńczych 50 opiekunów faktycznych i utworzenie 4 miejsc świadczenia usług społecznych do 30 listopada 2021 r. Działania przewidziane w projekcie obejmują zarówno usługi społeczne, jak i zdrowotne dla mieszkańców Piły. W projekcie zaplanowano między innymi wsparcie psychologa i terapeuty ruchowego w miejscu zamieszkania uczestników projektu, a także szkolenia dla osób, które sprawują opiekę nad osobami niepełnosprawnymi. Całkowita wartość projektu wynosi 971.976,59 zł, z tego dofinansowanie to 923.377,76 zł.

W 2019 r. w ramach projektu wydatkowano 218.259,36 zł, z tego 10.912,97 zł ze środków własnych gminy, a 207.346,39 zł w ramach dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowano przez cały ubiegły rok. W roku oceny w projekcie wzięło udział 93 uczestników, w tym 4 AOON – Asystentów Osobistych Osoby Niepełnosprawnej. W ramach projektu 89 uczestników korzystało ze wsparcia w miejscu zamieszkania w ramach:

- konsultacji psychologicznych (od stycznia 2019 r.)
- konsultacji z terapeutą ruchowym (od czerwca 2019 r.)

W maju 2019 r. zostało zorganizowane szkolenie „*Podstawy masażu*” dla 10 Opiekunów Faktycznych. W kwietniu 2019 r. zostało przeszkolonych 4 kandydatów na AOON,

a w maju 2019 r. zatrudniono ich na stanowisku Opiekun w ośrodku pomocy społecznej – Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, którzy objęli wsparciem 41 osób.

- „*Czas na rodzinę*”, celem projektu jest wsparcie 180 mieszkańców Piły zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez utworzenie nowych miejsc świadczenia usług wsparcia. Całkowita wartość projektu wynosi 1.004.310 zł, z tego dofinansowanie to 954.094,50 zł. W 2019 r. w ramach projektu wydatkowano 68.551,74 zł, z tego 2.560,29 zł ze środków własnych gminy, a 65.991,45 zł w ramach dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizację projektu rozpoczęto we wrześniu 2019 r. W roku oceny w projekcie udział wzięło 81 uczestników. W ramach projektu uczestnicy projektu objęci zostali:
 - indywidualnym poradnictwem psychologicznym i pedagogicznym (także w miejscu zamieszkania rodziny)
 - grupową edukacją w formie cyklicznych warsztatów psychologicznych i pedagogicznych organizowanych w Klubie Integracji Społecznej - 32 warsztaty
 - wsparciem w ramach 4 grup samopomocowych w ramach „Kawiarenki dla Rodzin”- 8 spotkań, w których wzięło udział łącznie 60 osób
 - specjalistycznym poradnictwem grupowym w formie „Szkoły dla rodziców” - cykl poradnictwa dla 10 uczestników projektu
 - wsparciem asystenta rodziny - 2 asystentów objęło wsparciem 19 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile brał również udział w konkursach ogłaszanych przez MRPiPS, w tym:

- pn. „*Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej*” i pozyskał dofinansowanie na łączną kwotę 162.616 zł, w ramach której sfinansowano częściowo wynagrodzenia 11 asystentów rodziny
- pn. „*Usługi Opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych - edycja 2019*” i pozyskał środki z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Całkowity koszt programu wyniósł 228.904,80 zł, z czego kwotę 57.226,20 zł stanowiły środki SFWON, a 171.678,60 zł środki własne gminy. Wsparciem w ramach Programu objęto 29 osób w ramach usług opiekuńczych oraz 4 osoby w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych.

W roku oceny Gmina Piła kontynuowała realizację wieloletniego rządowego programu dożywiania pn. „*Posiłek w szkole i w domu*” na lata 2019-2023. Celem Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych (moduł 1 i 2) oraz wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole (moduł 3). W 2019 r. wsparciem w ramach Programu objęto 3.212 osób, które skorzystały z takich form wsparcia, jak posiłek bądź zasiłek na zakup żywności lub posiłku. Pomocą w formie zasiłku na zakup żywności lub posiłku objęto 3.008 osób w 1.254 rodzinach. Posiłki na rzecz osób dorosłych, przyznawane osobom starszym, niesamodzielnym, bezdomnym, uzależnionym lub innym, które z różnych względów nie były w stanie przygotować posiłku samodzielnie, były realizowane przez Dzienny Dom Pomocy przy ul. Kondratowicza 19 (16 uczestników zajęć). Ogółem z posiłku w placówce skorzystały 103 osoby. Posiłki na rzecz dzieci i młodzieży realizowane były przez 45 placówek oświatowych. Posiłkiem w przedszkolu objęto 296 dzieci, a w szkole 678 uczniów. Część posiłków w szkole realizowana była na podstawie decyzji dyrektora jednostki oświatowej (dla 77 uczniów). Ogółem na realizację programu w 2019 r. wydatkowano kwotę 2.023.110,15 zł. Koszt realizacji Programu został w 80 % sfinansowany z dotacji celowej z budżetu państwa. Wydatki w ramach otrzymanej dotacji wyniosły 1.617.600 zł, a w ramach środków własnych gminy 405.510,15 zł.

Poza rządowym programem dożywiania w roku ubiegłym realizowano także wieloletni gminny program osłonowy w zakresie dożywiania pn. „*Posiłek w szkole i w domu*” na lata 2019-2023, w ramach którego wsparciem objęto 77 dzieci korzystających z posiłku w szkole na mocy decyzji dyrektora jednostki oświatowej. Wydatkowano na ten cel 25.782 zł, z tego 16.596 zł w ramach dotacji z budżetu państwa na realizację rządowego programu dożywiania. Ponadto, z inicjatywy gminy oferta żywieniowa gwarantowana przez program, tj. jeden ciepły posiłek dziennie, została rozszerzona o dodatkowy posiłek w formie śniadania, zapewniany dzieciom w przedszkolach i szkołach, finansowany ze środków własnych gminy. Na posiłki poza programem wydatkowano 216.214 zł.

Spśród innych projektów realizowanych przez Ośrodek w 2019 r. na uwagę zasługują również projekty:

- pn. „*Kompas Bis*” (stanowiący kontynuację projektu „*KOMPAS-kompetencje i pasja*”), którego celem było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów MOPS w Pile do 31.12.2019 r. Grupę docelową stanowiły

osoby bezrobotne (w tym również bierne zawodowo) w wieku aktywności zawodowej, spełniające kryteria do korzystania z pomocy społecznej oraz osoby z ich otoczenia, zamieszkałe na terenie Piły. W 2019 r. w ramach działań projektowych realizowano zajęcia z zakresu poszukiwania pracy i gospodarowania budżetem domowym, zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, wykłady, grupy samopomocowe z zakresu problemów opiekuńczo – wychowawczych. Ogółem zrealizowano 94 zajęcia na rzecz 39 uczestników

- pn. „Przycisk Życia”, realizowany przez MOPS w Pile we współpracy ze Strażą Miejską w Pile, to system teleopieki na terenie Gminy Piła skierowany do osób niesamodzielnych, którym ze względu na wiek lub stan zdrowia może być potrzebna pilna pomoc. Celem Projektu jest głównie wzrost poziomu bezpieczeństwa niesamodzielnych mieszkańców Piły. Realizacja Projektu stanowi uzupełnienie działań gminy w zakresie realizacji zadań samorządu, a także stanowi rozszerzenie zakresu form udzielanej pomocy w stosunku do osób starszych, których liczba systematycznie wzrasta. MOPS w Pile odpowiada m.in. za rekrutację uczestników. Działania te prowadzone są w trybie ciągłym, poprzez rejonowych pracowników socjalnych oraz dwóch koordynatorów projektu. Koordynatorzy odpowiadają m.in. za dostarczenie beneficjentom urządzeń, przeprowadzanie szkoleń w zakresie ich użytkowania, współpracę ze Strażą Miejską w Pile w obszarze działań związanych z przyciskiem życia i bieżące monitorowanie przebiegu realizacji projektu. Straż Miejska w Pile zapewnia całodobową obsługę teleopieki. Projekt realizowany jest od 2017 r. (wówczas przeprowadzono pilotaż z udziałem 10 osób niesamodzielnych). W latach 2018-2019 znacząco rozszerzono liczbę beneficjentów, zakupując kolejnych 150 przycisków życia. W roku 2019 w programie wzięło udział 167 osób. Wśród uczestników następowała rotacja, spowodowana różnymi czynnikami, głównie nagłym pogorszeniem stanu zdrowia uniemożliwiającym obsługę urządzenia, zmianą miejsca zamieszkania, a także zgonem. W 2019 r. na realizację Projektu wydatkowano 41.836,73 zł.
- projekty socjalne realizowane w Ośrodku Wsparcia, Dziennym Domu Pomocy oraz na rzecz klientów pomocy społecznej.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

W Gminie Piła w roku oceny w trybie działalności pożytku publicznego zlecono organizacjom pozarządowym realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Podpisano 16 umów na kwotę 802.630 zł, zlecając realizację ogółem 7 zadań z zakresu pomocy społecznej. W trybie zamówień publicznych nie zlecano zadań organizacjom pozarządowym. Realizacji usług opiekuńczych nie zlecano NGO. Realizowały je 2 wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne w trybie PZP.

Na realizację 7 zadań z zakresu pomocy społecznej ogłoszono w 2019 r. 3 konkursy. Zawarto 16 umów. Do zadań zleconych należały:

- Schronienie dla osób bezdomnych z terenu miasta Piły (schronisko, noclegownia, ogrzewalnia)
- Dożywianie osób ubogich z terenu miasta Piły
- Pozyskiwanie i dystrybucja żywności dla mieszkańców Piły
- Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły
- Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły
- Streetworking dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Dotacja przekazana na ten cel w 2019 r. wyniosła 802.630 zł (wydatki Urzędu Miasta Piły).

Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi odbywała się również w drodze współpracy pozafinansowej poprzez m.in.: udostępnianie lokali komunalnych na preferencyjnych zasadach, nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń w celu organizacji konferencji, seminariów, spotkań, udział seniorów z DDP w przedsięwzięciach realizowanych przez NGO, patronat Prezydenta Miasta Piły, Partnerstwo Lokalne na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności.

10. Wnioski końcowe

Dane z *Oceny zasobów pomocy społecznej dla gminy Piła za 2019 rok* umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji:

1. Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców, określana jako wskaźnik deprivacji lokalnej, w ostatnich latach systematycznie spadała. Obrazują to dane przedstawione na str. 7 opracowania. O ile w roku 2016 wskaźnik ten wynosił 4,68 %, to w roku 2019 zmniejszył się do poziomu 3,98 %. Tendencja spadkowa może jednak ulec zmianie w roku sporządzania oceny, bowiem skutki ekonomiczne i gospodarcze, wynikające ze stanu epidemii, mogą wpłynąć na pogorszenie się sytuacji finansowej gospodarstw domowych. Może to spowodować zwiększenie zapotrzebowania na pomoc społeczną. Gmina będzie zatem podejmować działania, mające na celu co najmniej utrzymanie wskaźnika deprivacji lokalnej na dotychczasowym poziomie.
2. Wykazana wyżej tendencja spadkowa, dotycząca świadczeniobiorców pomocy społecznej, dotyczyła zarówno osób korzystających ze świadczeń pieniężnych jak i niepieniężnych. Skutkowało to zmniejszaniem się liczby przyznanych świadczeń w ubiegłych latach, co obrazują dane zamieszczone na str. 8 - 9. Znaczący spadek dotyczył wydatków na świadczenia pieniężne, które w porównaniu z rokiem 2014 zmniejszyły się o 1 574 094 zł, czyli o ponad 20 %, co pokazuje tabela i wykres na str. 21.

Przewiduje się, że wspomniany stan epidemii spowoduje wzrost zapotrzebowania na wsparcie o charakterze finansowym, w tym w formie zasiłków okresowych, przyznawanych m.in. z powodu bezrobocia i związanego z nim ubóstwa, na które gmina otrzymuje środki z dotacji celowej. Gmina będzie zatem zabiegać o zwiększenie środków finansowych na ten

cel, adekwatnie do pojawiających się potrzeb. Podejmowane będą także kroki mające na celu pozyskanie środków na aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych marginalizacją.

3. Analiza głównych powodów korzystania z pomocy społecznej oraz typów gospodarstw domowych objętych pomocą wskazuje, że najwięcej osób korzysta ze społecznego wsparcia z powodów zdrowotnych, w tym długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności oraz z powodu ubóstwa. Problemy te dotyczą głównie osoby samotnie gospodarujące. Gospodarstwa jednoosobowe, jak wskazują dane zawarte w tabeli na str. 14, stanowią ponad 53 % rodzin objętych pomocą społeczną. Rodziny z dziećmi stanowią nieco ponad 30 % rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Przyczyny tego stanu rzeczy można upatrywać w fakcie, że rodziny te otrzymują wsparcie finansowe z budżetu państwa w postaci świadczeń rodzinnych lub dedykowanych im programów jak *“Rodzina 500+”* oraz *“Dobry Start”*. Gmina będzie występować o środki na wypłatę świadczeń dla rodzin z dziećmi finansowanych z budżetu państwa, jak również o środki z dotacji celowej na dofinansowanie świadczeń dla osób niepełnosprawnych w postaci zasiłków stałych.
4. Sytuacja demograficzna i problem starzenia się społeczeństwa wpływa na ciągły wzrost zapotrzebowania na usługi świadczone na rzecz osób niesamodzielnych. Tendencja ta dotyczy także mieszkańców Gminy Piła. W latach 2014 - 2019 nastąpił wyraźny wzrost zarówno liczby osób objętych usługami opiekuńczymi, jak też ilości zrealizowanych świadczeń. Dotyczy on zarówno osób objętych usługami w zakresie podstawowym, specjalistycznym oraz specjalistycznym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, co obrazują dane na str. 15 - 17 niniejszego opracowania. Należy zakładać, że w kolejnych latach tendencja wzrostowa będzie się utrzymywać, co pociągnie za sobą coraz większe wydatki na usługi opiekuńcze. Rekomenduje się zwiększenie środków finansowych na ten cel z budżetu gminy oraz systematyczne pozyskiwanie środków z budżetu państwa na realizację zadania zleconego w postaci usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Obowiązek zapewnienia osobom niesamodzielnym całodobowej opieki świadczonej w domach pomocy społecznej pociąga za sobą wydatkowanie znaczących środków z budżetu gminy. W roku 2019 gmina wydatkowała na ten cel prawie 3,5 mln złotych, co w porównaniu z rokiem poprzednim stanowiło wzrost wydatków o ponad 13 %.

Rosnąca z roku na rok liczba osób kierowanych do domu pomocy społecznej, jak również koszt pobytu w placówkach, rodzą konieczność zwiększania wydatków w tym zakresie. Należy tu podkreślić, że gmina nie ma żadnego wpływu na sposób kształtowania kosztów utrzymania mieszkańców domów pomocy społecznej. W tym zakresie jest całkowicie uzależniona od decyzji podmiotów prowadzących tego rodzaju placówki.

6. Wśród istotnych problemów dotyczących rodziny korzystające ze społecznego wsparcia są te dotyczące ich funkcjonowania, takie jak bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemoc czy uzależnienia. Niejednokrotnie są to problemy współwystępujące i skorelowane z trudną sytuacją materialną rodziny. W rozwiązaniu tych problemów pomocne są działania o charakterze specjalistycznym w tym poradnictwo, praca socjalna i asysta rodzinna. Jak wynika z danych na str. 18 – 19 rokrocznie kilkaset rodzin korzysta z poradnictwa psychologicznego oraz objęta jest pracą socjalną, w tym wyłącznie pracą socjalną. Wskazuje to na znaczenie działań służących wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin w społeczeństwie. Istotną rolę, poza pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym, pełni również wspieranie rodzin w formie asysty rodzinnej. Liczba rodzin objętych w 2019 roku działaniami asystenta wzrosła w porównaniu z rokiem 2014 o ponad 30 %. W związku z tym, rekomenduje się potrzebę zwiększenia dostępu do pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej i interwencyjnej. Rekomenduje się także zapewnienie wsparcia finansowego na rzecz realizacji działań i projektów z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wzmocniających funkcje opiekuńczo – wychowawcze.
7. MOPS w Pile spełnia wszystkie ustawowe standardy dotyczące kadry pracowników socjalnych. Na jednego pracownika socjalnego przypada mniej niż 2000 mieszkańców oraz mniej niż 50 rodzin objętych pracą socjalną, co obrazuje wykres oraz tabela na str. 39 opracowania. Rekomenduje się utrzymanie obecnego stanu zatrudnienia. Dla podnoszenia jakości realizacji zadań niezbędne jest ciągłe doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników pomocy społecznej. Rola pracowników zatrudnionych w sektorze pomocy społecznej zmienia się wraz ze zmieniającymi się problemami społecznymi. Dlatego konieczne jest tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji kadry, zwłaszcza w zakresie specjalizacji zawodowej z zakresu pracy

socjalnej. Zgodnie z zapisami ustawowymi pracodawca partycypuje w kosztach uczestnictwa w tego typu szkoleniu w kwocie nie mniejszej niż 50 % kosztów. W związku z tym konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych w tym zakresie. Podjęte zostaną też działania w celu umożliwienia pracownikom ośrodka pomocy społecznej korzystania z oferty nieodpłatnych szkoleń, w tym organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.